

๒๕๖๕.สรุปย่อเนื้อหา-ปัญหา ข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี วิชาพุทธประวัติ ระดับมัธยมศึกษา

แนวข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี วิชาพุทธประวัติ

ปริเฉทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน

ดินแดนเป็นที่เกิดขึ้นของพระพุทธศาสนาหรือดินแดนที่เรียกว่าประเทศอินเดียในสมัยก่อน เรียกว่า ชมพูทวีป (ดินแดนที่กำหนดด้วยต้นหว่า) ในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของประเทศอินเดีย เนปาล ปากีสถาน บังคลาเทศและภูฏานตั้งอยู่ทางทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) ของประเทศไทย

ชนชาติ ที่อาศัยอยู่ในชมพูทวีปมี ๒ พวก คือ

๑) พวกมิลักขะ เจ้าถิ่นเดิมที่อาศัยอยู่ก่อน

๒) พวกอริยกะ พวกที่อพยพมาใหม่โดยอพยพมา

ทางด้านภูเขาหิมาลัยรุกไล่เจ้าถิ่นเดิมถอยร่นไปอยู่รอบนอก ชมพูทวีป แบ่งเป็น ๒ เขต คือ

๑) มัชฌิมชนบท หรือมัธยมประเทศ คือ ประเทศภาคกลาง เป็นที่อาศัยอยู่ของพวกอริยกะ

๒) ปัจจันตชนบท หรือปัจจันตประเทศ คือ ประเทศปลายแดนเป็นที่อาศัยอยู่ของพวกมิลักขะ

แคว้นใหญ่ มี ๑๖ แคว้น ได้แก่ อังคะ มคธะ กาสี เจตี โกสละ มัลละ วังสะ กุรุ ปัญจาละ มัจฉะ สุรเสนะ อัสสกะ วัชชี อวันตี คันธาระ กัมโพชะ และที่ปรากฏในคัมภีร์อื่นอีก มี ๕ แคว้น คือ สักกะ โกลิยะ ภัคคะ วิเทหะ อังคุตตราปะ แคว้นเหล่านี้ บางแคว้นปกครองโดยกษัตริย์มีอำนาจสิทธิ์ขาด บางแคว้นปกครองโดยสามัคคีธรรม

๑. พุทธประวัติทำให้ทราบความเป็นไปของใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า	ข. พุทธสาวก
ค. พุทธสาวิกา	ง. พุทธบริษัท

๒. เจ้าของถิ่นเดิมในชมพูทวีป ตรงกับข้อใด ?

ก. มิลักขะ	ข. อริยกะ
ค. เขมร	ง. ไทย

๓. ประชาชนในชมพูทวีป แบ่งเป็นกี่ชนชาติ ?

ก. ๑ ชนชาติ	ข. ๒ ชนชาติ
ค. ๓ ชนชาติ	ง. ๔ ชนชาติ

๔. ดินแดนชมพูทวีปในปัจจุบัน คือประเทศใด ?

ก. อินเดีย	ข. มาเลเซีย
ค. อินโดนีเซีย	ง. ออสเตรเลีย

๕. ชมพูทวีป ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเทือกเขาใด ?

ก. เวภาระ	ข. อีสิคิริ
ค. หิมาลัย	ง. คิฆณูฏ

๖. การปกครองในชมพูทวีป แบ่งออกเป็นกี่ส่วน ?

ก. ๑ ส่วน	ข. ๒ ส่วน
ค. ๓ ส่วน	ง. ๔ ส่วน

๗. ชนชาติใด เป็นเจ้าของถิ่นเดิมในชมพูทวีป ?

ก. มิลักขะ	ข. อริยกะ
ค. ศากยะ	ง. โกลิยะ

วรรณะ ๔

คนอินเดียแบ่งเป็นชั้นวรรณะด้วยชาติกำเนิด ตามหลักศาสนาพราหมณ์ มี ๔ วรรณะ คือ

๑) กษัตริย์ นักปกครอง นักรบ ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องยุทธวิธี

๒) พราหมณ์ สั่งสอน ทำพิธีกรรมทางศาสนา ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพิธีกรรมต่างๆ

๓) แพศย์ ทำนา ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ ช่างฝีมือ และหัตถกรรม ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทำนาค้าขาย เป็นต้น

๔) ศูทร พวกกรรมกรใช้แรงงาน ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการใช้แรงงาน

แต่ละวรรณะจะไม่แต่งงานข้ามวรรณะกัน ถ้าแต่งงานข้ามวรรณะ ลูกที่คลอดออกมากลายเป็นอีกชนชั้นหนึ่ง เรียกว่า จันฑาล เป็นที่ดูถูกเหยียดหยามของคนทั่วไป

๑. เจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติในวรรณะใด ?

ก. กษัตริย์	ข. พราหมณ์
ค. แพศย์	ง. ศูทร

๒. วรรณะ ในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่ชนชั้น ?

ก. ๓ ชนชั้น	ข. ๔ ชนชั้น
ค. ๕ ชนชั้น	ง. ๖ ชนชั้น

ก. กษัตริย์ ข. พราหมณ์
ค. แพศย์ ง. ศูทร

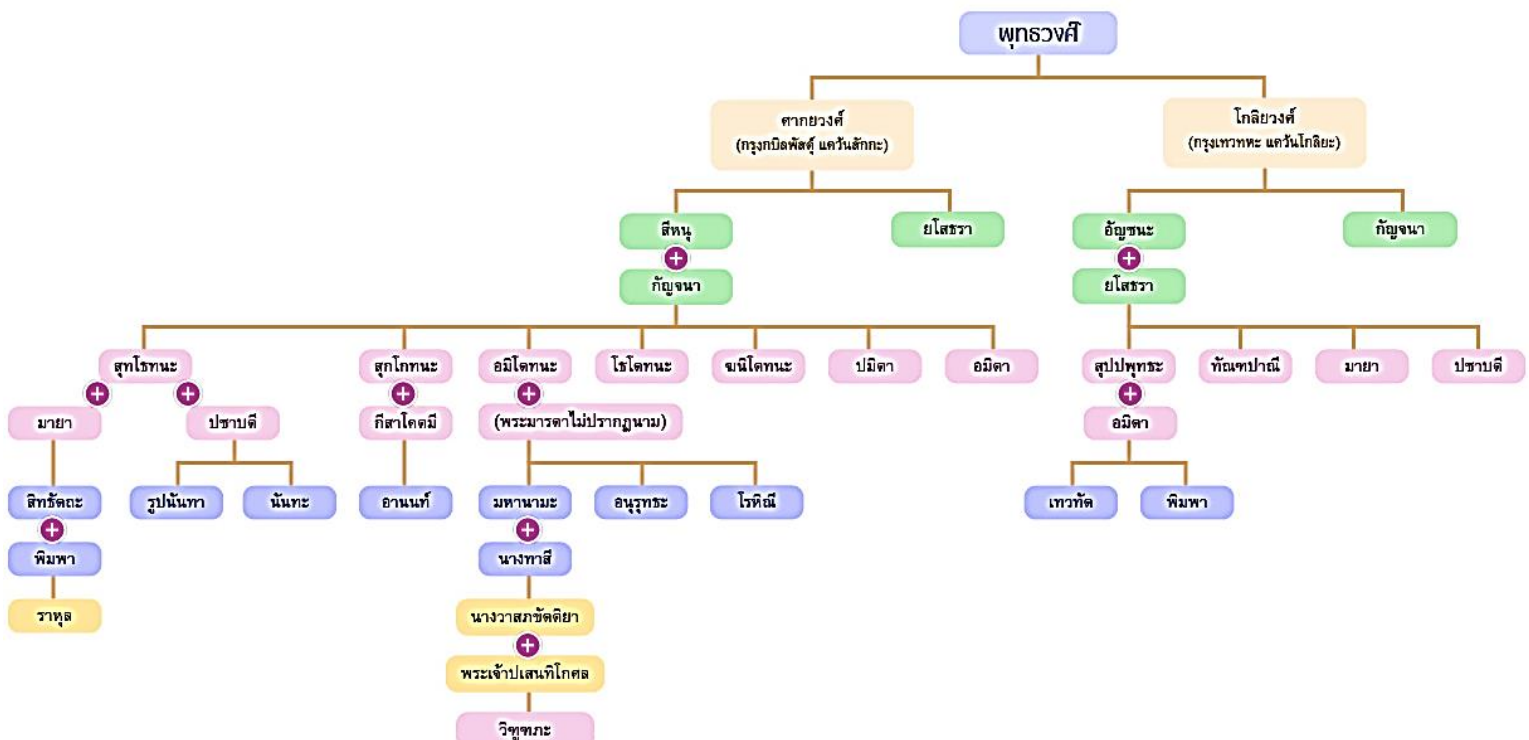
ก. พราหมณ์ ข. แพทย์
ค. ศูทร ง. จัณฑาล

ก. พราหมณ์ ข. แพทย์
ค. ศูทร ง. จัณฑาล

ก. ๑ อย่าง ข. ๒ อย่าง
ค. ๓ อย่าง ง. ๔ อย่าง

ก. พยุง ข. สาละ
ค. ตะเคียน ง. สักกะ

ก. กบิลพัสดุ์ ข. ราชคฤห์
ค. พาราณสี ง. สāvasthī

พระเจ้าชัยเสนะ ทวด พระไปยกา / พระเจ้าสีหนุ ปู่ พระอัยกา / พระนางกัญจนา ย่า พระอัยยิกา
 พระเจ้าอัญชนะ ตา พระอัยกา / พระนางยโสธรา ยาย พระอัยยิกา / พระเจ้าสุปปพุทธะ ลุง พระมาตุลา
 พระนางอมิตา ป้า พระปิตุจฉา / พระนางปชาบดี น้า พระมาตุจฉา / พระเจ้าสุทโธทนะ พ่อ พระชนก
 พระนางสิริมหามายา แม่ พระชนนี / พระนันทกุมาร น้องชาย พระอนุชา / พระนางรูปันธา น้องสาว พระชนนีชฎา
 พระนางยโสธรา(พิมพา) ภรรยา พระชายา / พระราหุล ลูก พระโอรส

๑. พระเจ้าชัยเสนะ เป็นพระบิดาของใคร ? ก. พระเจ้าสีหนุ ข. พระเจ้าอัญชนะ ค. พระเจ้าสุทโธทนะ ง. พระเจ้าโธทนะ ๒. พระเจ้าสุทโธทนะกับเจ้าชายสีหัตถะเกี่ยวข้องกับใคร ? ก. พระเจ้าปู่ ข. พระเจ้าตา ค. พระบิดา ง. พระเจ้าอา ๓. เมืองกบิลพัสดุ์ ตั้งตามชื่อของดาบสใด ? ก. อุทกดาบส ข. อสิตดาบส ค. กบิลดาบส ง. อาหารดาบส	๔. พระเจ้าสุทโธทนะ เป็นกษัตริย์ปกครองพระนครใด ? ก. พาราณสี ข. กบิลพัสดุ์ ค. เทวทหะ ง. สาวัตถี ๕. พระพุทธเจ้า เป็นพระราชโอรสของกษัตริย์พระองค์ใด ? ก. สุทโธทนะ ข. สุกโกทนะ ค. อมิโตทนะ ง. โธโตทนะ

ปริเฉทที่ ๓ ประสูติ

เสด็จลงสู่พระครรภ์

ในวันที่พระมหาบุรุษเสด็จลงสู่พระครรภ์ พระนางสิริมหามายาได้สุบิน (ฝัน) เห็นพญางาชเผือกชูวงถืดดอกบัวขาว ส่งกลิ่นหอมขจร เดินประทักษิณ (เวียนขวา) ๓ รอบ แล้วหายเข้าไปในพระอุทร (ท้อง) ขณะนั้นเกิดแผ่นดินไหวเป็นที่อัศจรรย์ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ โหราจารย์ทำนายว่า ได้มีบุรุษอาชาไนยมากด้วยบุญญาธิการมาปฏิสนธิในพระครรภ์ ยังความปลาบปลื้มมาสู่พระเจ้าสุทโธทนะ พระราชบิดายิ่งนัก

วันประสูติ

พระนางสิริมหามายาทรงพระครรภ์ครบ ๑๐ เดือน ได้ทูลลาพระเจ้าสุทโธทนะ เสด็จไปเยี่ยมสกุลของพระองค์ที่เมือง เทวทหะ ตามประเพณีที่ต้องกลับไปคลอดที่บ้านของตนเอง เมื่อพระนางเสด็จถึงสวนลุมพินีวัน ซึ่งอยู่ระหว่างเมืองกบิลพัสดุ์กับ เมืองเทวทหะได้เสด็จประพาสพระอุทยาน เกิดประจวบพระครรภ์จะประสูติ อำมาตย์จัดที่ถวายได้ต้นสาละ พระนางประทับยืน พระหัตถ์จับกิ่งสาละ

ประสูติพระราช โอรสเมื่อเวลาสายใกล้เที่ยง ตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (วันวิสาขบูชา ปีก่อ ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี)

พระราชโอรสเสด็จดำเนินได้ ๗ ก้าว แต่ละก้าวมีดอกบัวทิพย์ผุดขึ้นรองรับและทรงเปล่ง อาสภิวาจา ว่า “เราคือผู้เลิศของโลก เราคือผู้เจริญที่สุดของโลก เราคือผู้ประเสริฐที่สุดของโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย บัดนี้ภพใหม่ไม่มีอีกแล้ว”

๑. พระนางสิริมหามายาทรงพระครรภ์ สุบินนิมิตอย่างไร ? ก. พญางาชเผือกชูสังข์ ข. พญางาชเผือกชูดอกบัว ค. พราหมณ์มอบสังข์ทอง ง. พราหมณ์มอบดอกบัว ๒. โหราจารย์ทำนายสุบินนั้นอย่างไร ? ก. จะได้พระธิดา ข. จะได้พระโอรส ค. จะได้ลากก้อนโต ง. จะโชคร้าย ๓. วันที่เจ้าชายสีหัตถะประสูติ ตรงกับข้อใด ? ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา ค. วันอาสาฬหบูชา ง. วันอัฐมิบูชา	๔. วาจาที่พระมหาบุรุษทรงเปล่งในวันประสูติเรียกว่าอะไร ? ก. อาสภิวาจา ข. มธุรสวาจา ค. ปิยวาจา ง. สันทวาจา ๕. พระมหาบุรุษ ประสูติที่ใด ? ก. ลุมพินีวัน ข. สาละวัน ค. อัมพวัน ง. เวฬุวัน ๖. พระโพธิสัตว์ถือปฏิสนธิในพระครรภ์ของพระนางใด ? ก. กัญจนา ข. ยโสธรา ค. สิริมามายา ง. ปชาบดี

อดีตดาบสเข้าเฝ้าและพยากรณ์

ลำดับเหตุการณ์หลังประสูติ พระชนมายุได้ ๓ วัน อดีตดาบสเข้าเฝ้า

อดีตดาบสหรือกาฬเทวิลดาบส ผู้คั่นเคยและเป็นที่นับถือของราชสำนักเข้าเฝ้า พระเจ้าสุทโธทนะทรงอุ้มพระโอรสมาเพื่อนมัสการพระดาบส ปรากฏว่าอดีตดาบสเป็นฝ่ายกราบไหว้พระบาทพระโอรส และทำนายลักษณะของพระโอรสว่ามีคติเป็น ๒ ตามตำรามหาบุรุษลักษณะ แต่ตัวท่านเชื่อมั่นว่าพระโอรสจะเสด็จออกผนวช

พระชนมายุได้ ๕ วัน ขนานพระนาม

เชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คน มาฉันทาอาหารและเลือกเอาพราหมณ์ ๘ คน เป็นผู้ทำนายพระลักษณะ พราหมณ์ ๗ คน ทำนายลักษณะของพระโอรสมีคติเป็น ๒ อย่าง แต่ท่าน โภณทัณณพราหมณ์ทำนายเป็นคติเดียว คือ เสด็จออกบรรพชาเป็นศาสดาเอกของโลก และได้ขนานพระนามเป็น ๒ คือ

๑) สิทธัตถะ แปลว่า ผู้มีความต้องการสำเร็จ และ

๒) อังคีระสะ แปลว่า ผู้มีรัศมีสวยงาม แต่นิยมเรียกว่า โคตมะ เพราะเป็นโคตรของพระองค์

พระชนมายุได้ ๗ วัน พระมารดาสิ้นพระชนม์

พระมารดาสิ้นพระชนม์หลังประสูติพระราชโอรสได้ ๗ วัน พระราชบิดาจึงมอบให้พระนางมหาปชาบดีโคตมี (พระนันทา) เป็นผู้เลี้ยงดู ต่อมาพระนางมหาปชาบดีโคตมีประสูติพระโอรสและพระธิดา ๒ พระองค์ คือ พระนันทะและพระนางรูปันหา

พระชนมายุได้ ๗ ปี พระราชบิดาขุดสระโบกขรณี ๓ สระ พระราชบิดาให้ขุดสระโบกขรณี ๓ สระ คือ ๑) สระปทุม (บัวหลวง) ๒) สระบุญทริก (บัวขาว) ๓) สระอุบล (บัวขาว)

พระโอรสได้ปฐมฌานที่ใต้ต้นหว่า (ชมพูพฤกษ์) ในงานวัปปมงคลแรกนาขวัญ คือ เมื่ออยู่พระองค์เดียวได้นั่งขัดสมาธิ ขณะนั้นเป็นเวลาบ่ายแต่เงาของต้นหว่าไม่คล้อยไปตามดวงอาทิตย์

เมื่อทรงเจริญวัยขึ้น พระราชบิดานำตัวไปฝากเป็นศิษย์ของ “ครูวิศวามิตร” ทรงศึกษาจบศิลปศาสตร์ ๑๘ สาขา ได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะศิลปการยิงธนู

พระชนมายุได้ ๑๖ ปี ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางพิมพา พระราชบิดาสั่งสร้างปราสาท ๓ หลัง สำหรับเป็นที่ประทับใน ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว และได้ทูลขอพระนางยโสธราหรือพิมพา พระราชธิดาของพระเจ้าสุปปพุทธะและพระนางอมิตา มาอภิเษกสมรสเป็นพระชายา

๑. เมื่อพระมหาบุรุษประสูติได้ ๓ วัน ดาบสใดเข้าเฝ้า ?

- ก. อจฺตดาบส ข. อสิตดาบส
ค. อาฬรดาบส ง. อุทกดาบส

๒. เจ้าชายสิทธัตถะประสูติได้ ๕ วัน มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น?

- ก. ดาบสเข้าเฝ้า ข. ขุดสระบัว
ค. ขนานพระนาม ง. ได้ฌาน

๓. พระนามว่า สิทธัตถะ มีความหมายว่าอย่างไร ?

- ก. มีวาสนา ข. มีรูปงาม
ค. มีความต้องการสำเร็จ ง. มียศศักดิ์

๔. พราหมณ์ใด ทำนายว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะออกผนวชแน่นอน ?

- ก. ลักษณะ ข. งาม
ค. สยามะ ง. โภณทัณณ

๕. พระมารดาของพระมหาบุรุษ พระนามว่าอะไร ?

- ก. สิริมหามายา ข. ปชาบดี
ค. ปมิตา ง. อมิตา

๖. ใครเลี้ยงเจ้าชายสิทธัตถะหลังจากพระมารดาทิวงคต ?

- ก. พระนางมหาปชาบดี ข. พระนางปมิตา
ค. นางสุชาดา ง. นางวิสาขา

๗. เจ้าชายสิทธัตถะได้ปฐมฌานใต้ต้นหว่าในพิธีมงคลใด ?

- ก. ขนานพระนาม ข. แรกนาขวัญ
ค. อภิเษกสมรส ง. ราชภิเษก

๘. ใครเป็นครูคนแรกของเจ้าชายสิทธัตถะ ?

- ก. วิศวามิตร ข. อุทกดาบส
ค. อสิตดาบส ง. อาฬรดาบส

๙. พระโพธิสัตว์ได้รับขนานพระนามว่าสิทธัตถะเมื่อประสูติได้กี่วัน ?

- ก. ๓ วัน ข. ๕ วัน
ค. ๗ วัน ง. ๙ วัน

๑๐. พระนางที่ทรงรับเลี้ยงดูเจ้าชายสิทธัตถะ มีชื่อว่าอะไร ?

- ก. พระนางปมิตา ข. พระนางอมิตา
ค. พระนางมายา ง. พระนางปชาบดี

๑๑. เจ้าชายสิทธัตถะ ได้เข้าศึกษาศิลปวิทยาครั้งแรกกับ
ครุทนต์ใด ?

- ก. วิศวามิตร ข. ปุณณกัณฐปะ
ค. มัคชลิโคศล ง. อชิตเกสกะมพล

๑๒. เจ้าชายสิทธัตถะเข้าพิธีอภิเษกสมรส เมื่อพระชนมายุ
กี่ปี ?

- ก. ๗ ปี ข. ๑๖ ปี
ค. ๒๙ ปี ง. ๓๕ ปี

๑๓. พระนางยโสธรา ประสูติพระโอรสพระนามว่าอะไร ?

- ก. สังกัจจะ ข. สุมนะ
ค. โสปกะ ง. ราหุล

ปริเฉทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบรรพชาเมื่อพระชนมายุได้ ๒๙ ปี เหตุการณ์ที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะตัดสินใจตัดสินใจออก
บวชนั้น มีดังนี้

๑) **ขณะเสด็จประพาสพระราชอุทยาน** ทรงทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ๔ มี คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ทรงสลด
สังเวชพระทัยยิ่งนัก เมื่อเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย แต่เมื่อได้ทอดพระเนตรเห็นสมณะ ซึ่งมีอาการสงบเสงี่ยมน่าเลื่อมใส ก็ทรง
พอพระหฤทัยและน้อมพระทัยไปในการออกบวช

๒) **ตกเย็นขณะประทับในพระราชอุทยาน** ใคร่ครวญถึงการบวชอยู่นั้น ทรงได้ทราบว่าพระนางพิมพาประสูติพระโอรสแล้ว
ทรงเปล่งอุทานว่า ราหุล ชาต พนฺธฺน ชาตฺ แปลว่า บ่วงเกิดขึ้นแล้ว เครื่องพันธนาการเกิดขึ้นแล้ว พระราชโอรสจึงได้ชื่อว่า ราหุล

๓) **ตกตึกคืนเดียวกันนั้น** ทรงตื่นบรรทมกลางดึกทอดพระเนตรเห็นนางสนมนอนหลับมีอาการต่างๆ เช่น บางคนนอนน้ำลาย
ไหล กัดฟัน ละเมอ เป็นต้น ปรากฏแก่พระองค์เหมือนซากศพในป่าช้า มีพระทัยน้อมไปในการบรรพชายิ่งขึ้น จึงตัดสินใจออก
สวณลงพระองค์ ทรงพระขรรค์เสด็จลงจากปราสาท ทรงม้ากัณฐกะ ออกจากพระราชวัง มีนายฉันทะอำมาตย์ตามเสด็จมุ่ง
หน้าสู่แม่น้ำ อโนมา

ทรงอธิษฐานเพศบรรพชิตในที่นั้น ทรงใช้พระขรรค์ปลงพระเกศาด้วยพระองค์เอง เอาพระภูษาห่อพระเกศาอธิษฐานแล้วโยน
ขึ้นในอากาศ พระเกศาลอยอยู่ในอากาศ ๑ โยชน์ ท้าวสักกะเอาผอบแก้วมารองรับพระเกศา นำไปประดิษฐานไว้ในจุฬามณี
เจดีย์ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ฆฎิการพรหมซึ่งเป็นเพื่อนกันมากับพระโพธิสัตว์ตั้งแต่ศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนาม
ว่ากัสสปะ ได้น้อมถวายผ้ากาสาวพัสตร์และบริวารของนักบวช มี ๘ อย่าง คือ สบง จีวร สังฆาฏิ ประคตเอว บาตร มิดโกน
เข็ม ฌมกรก (ที่กรองน้ำ)

๑. พระมหาบุรุษเสด็จออกผนวช พระชนมายุกี่พรรษา ?

- ก. ๑๖ ข. ๒๐
ค. ๒๙ ง. ๓๕

๒. ข้อใดไม่จัดอยู่ในเทวทูต ๔ ?

- ก. คนเกิด ข. คนแก่
ค. คนเจ็บ ง. คนตาย

๓. เจ้าชายสิทธัตถะทรงอธิษฐานเพศบรรพชิตที่ริมแม่น้ำ ?

- ก. อโนมา ข. เนรัญชรา
ค. คงคา ง. สินธุ

๔. ใครถวายบริวารพระมหาบุรุษ คราวเสด็จออกผนวช ?

- ก. ท้าวสักกะ ข. สหัมบดีพรหม
ค. ฆฎิการพรหม ง. พระอินทร์

๕. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช เมื่อมีพระชนมายุกี่ปี ?

- ก. ๑๖ ปี ข. ๒๙ ปี
ค. ๓๕ ปี ง. ๘๐ ปี

๖. ข้อใด ไม่นับเข้าในเทวทูต ๔ ?

- ก. คนเกิด ข. คนแก่
ค. คนเจ็บ ง. คนตาย

๗. เจ้าชายสิทธัตถะอธิษฐานเพศเป็นบรรพชิตที่ฝั่งแม่น้ำใด?

- ก. คงคา ข. ยมุนา
ค. เนรัญชรา ง. อโนมา

ปริณิเทศที่ ๕ ตรัสรู้

พระเจ้าพิมพิสารเข้าเฝ้า

พระมหาบุรุษทรงบรรพชาแล้วประทับอยู่ที่อนุปิยอัมพวันแคว้นมัลละ เป็นเวลา ๗ วัน เสวยความสุขที่เกิดจากบรรพชา ต่อจากนั้นเสด็จไปบิณฑบาตที่เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ พระเจ้าพิมพิสารเสด็จมาเข้าเฝ้า ทูลถามถึงพระชาติตระกูล จะถวายราชสมบัติให้กึ่งหนึ่ง พระองค์ทรงปฏิเสธและทรงแสดงวัตถุประสงค์ของการเสด็จออกบรรพชา เพื่อแสวงหาพระโพธิญาณให้ทราบ พระเจ้าพิมพิสารทูลขอปฏิญาณว่า หากได้ตรัสรู้แล้วขอให้เสด็จมาแสดงธรรมโปรดด้วย ทรงรับปฏิญาณของพระเจ้าพิมพิสาร

๑. กษัตริย์ที่อัญเชิญให้สีกไปครองราชย์ด้วยคือใคร ?

ก. พระเจ้าปเสนทิโกศล ข. พระเจ้าพิมพิสาร

ค. พระเจ้าอชาตศัตรู ง. มัลลกษัตริย์

ศึกษาสมาธิกับพระดาบส

หลังจากที่พระเจ้าพิมพิสารทูลลากลับไปแล้ว พระมหาบุรุษเสด็จไปฝึกสมาธิกับพระดาบส ๒ ท่าน คือ

๑) อาฬารดาบส กาลามโคตร ได้สมบัติ ๗

๒) อุทกดาบส รามบุตร ได้สมบัติ ๘

๑. หลังผนวชแล้ว พระมหาบุรุษเสด็จประทับแรมที่แคว้นใดก่อน ?

ก. มคธ

ข. โกศล

ค. สักกะ

ง. มัลละ

๒. กษัตริย์พระองค์ใด ทรงปกครองแคว้นมคธ ?

ก. สุทโธทนะ

ข. พิมพิสาร

ค. ปเสนทิ

ง. อุเทน

๓. บรรพชาแล้ว พระมหาบุรุษทรงเริ่มศึกษาในสำนักใด ?

ก. กาฬเทวิลดาบส

ข. กบิลดาบส

ค. อาฬารดาบส

ง. อุทกดาบส

๔. อาจารย์ท่านใด ที่พระมหาบุรุษเข้าไปศึกษาด้วยเป็นคนแรก ?

ก. อาฬารดาบส

ข. อุทกดาบส

ค. อชิตเกสสัมพล

ง. ปุณณกัณฐะ

ปัญจวัคคีย์ออกบวช

ฝ่ายโกณฑัญญะพราหมณ์ เมื่อทราบข่าวว่าพระมหาบุรุษเสด็จออกบวชจึงชวนบุตรของพราหมณ์ออกบวชด้วยกันรวมเป็น ๕ คน คือ ๑) โกณฑัญญะ ๒) วัปปะ ๓) ภททิยะ ๔) มหานามะ ๕) อัสสชิ มาพบพระมหาบุรุษขณะบำเพ็ญทุกรกิริยา อยู่ที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม

ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ๓ วาระ

เมื่อศึกษาจนหมดความรู้ของอาจารย์ หลังจากนั้นทรงลาอาจารย์ทั้ง ๒ มาถึงตำบลอุรุเวลาเสนานิคม แคว้นมคธ ก็พักอาศัยบำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ที่นั่น ๖ ปี พระมหาบุรุษได้ทดลองบำเพ็ญทุกรกิริยา คือ การกระทำที่ทำได้ยากอย่างยิ่ง ที่นักบวชในสมัยนั้นยกย่องกันว่าเป็นการกระทำอย่างเยี่ยม ๓ วาระ คือ

๑) ทรงกตพระทนต์ด้วยพระทนต์ กตพระตาลุด้วยพระชีวหา คือ กตฟันด้วยฟัน กตเพดานด้วยลิ้น

๒) ทรงผ่นกลั่นลมอัสสาสะและปัสสาสะ คือ ลมหายใจเข้าและหายใจออก

๓) ทรงอดพระกระยาหาร ผ่อนสวเสวแต่วันละน้อยจนพระวรกายเหี่ยวแห้ง พระฉวีเศร้าหมอง พระอัฐิปราภฏทั่วพระวรกาย ขณะที่บำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่นั้น ปัญจวัคคีย์คอยเฝ้าดูแลปฏิบัติทุกเช้าค่ำ ด้วยหวังว่าพระองค์ได้บรรลุธรรมแล้ว จึงทรงแสดงสอนพวกตนบ้าง

๑. พระมหาบุรุษทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ณ ที่ใด ?

ก. คยาสีสะ

ข. อุรุเวลาเสนานิคม

ค. อนุปิยอัมพวัน

ง. ลัฏฐิวัน

๒. ข้อใดไม่ใช่การบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระมหาบุรุษ ?

ก. อดข้าว อดน้ำ

ข. กลั่นลมหายใจ

ค. ขบฟัน

ง. ยกแขนขึ้นฟ้า

๓. ใครเป็นพยานการบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระมหาบุรุษ ?

ก. อาฬารดาบส	ข. อุทกดาบส
ค. ฉันทะอำมาตย์	ง. ปัญจวัคคีย์

๔. ข้อใดไม่นับเป็นการบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระมหาบุรุษ ?

ก. กตพระทนต์	ข. กลั่นลมหายใจ
ค. อดอาหาร	ง. นั่งสมาธิ

ทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา

อุปมา ๓ ข้อ

พระมหาบุรุษบำเพ็ญทุกรกิริยาได้รับทุกขเวทนาอย่างยิ่งแต่ไม่ทรงท้อพระทัย ขณะนั้นอุปมา ๓ ข้อ ได้เกิดขึ้นในพระทัยของพระองค์ คือ

๑) สมณพราหมณ์ที่มีกายไม่หลีกออกจากกาม มีความพอใจในกาม แม้จะบำเพ็ญเพียรจนได้รับทุกขเวทนามากแล้ว ก็ไม่ควรได้ตรัสรู้ เปรียบเหมือนไม้สดชุ่มด้วยยางไขในน้ำ ไม่สามารถจะสีให้ติดไฟได้

๒) สมณพราหมณ์ที่มีกายหลีกออกจากกาม แต่ยังมีมีความพอใจในกาม แม้บำเพ็ญเพียรจนได้รับทุกขเวทนามากแล้ว ก็ไม่ควรได้ตรัสรู้ เปรียบเหมือนไม้สดชุ่มด้วยยางวางอยู่บนบก ไม่สามารถจะสีให้ติดไฟได้

๓) สมณพราหมณ์ผู้ที่มีกายออกจากกาม ละความพอใจในกามเสียได้ แม้จะไม่บำเพ็ญเพียรจนได้รับทุกขเวทนามากแล้ว ก็ควรตรัสรู้ได้ เปรียบเหมือนไม้แห้งวางอยู่บนบก สามารถจะสีให้ติดไฟได้

ปัญจวัคคีย์หนีจากพระมหาบุรุษ

พระมหาบุรุษเห็นว่า การบำเพ็ญทุกรกิริยาไม่สามารถที่จะบรรลุธรรมได้ จึงละการบำเพ็ญนั้นหันมาเสวยพระกระยาหารใหม่ เพื่อที่จะบำเพ็ญเพียรทางใจต่อไป ปัญจวัคคีย์เห็นพระองค์คลายจากความเพียร พวกกันละทิ้งพระองค์ไปอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี

๑. พระมหาบุรุษทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา เพราะเหตุใด ?

ก. ทรงท้อพระทัย	ข. ทรงเบื่อหน่าย
ค. ทรงเห็นว่าไม่ใช่ทางตรัสรู้	ง. ทรงคลายความเพียร

๒. ปัญจวัคคีย์หลักหนีไป เพราะพระมหาบุรุษเลิกบำเพ็ญสิ่งใด ?

ก. กตพระทนต์	ข. กลั่นลมหายใจ
ค. อดอาหาร	ง. ถูกทุกข้อ

เหตุการณ์ก่อนตรัสรู้ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

๑) เข้า รับข้าวมธุปายาสจากนางสุชาดา ได้ต้นขอปลาไนโครธ นางสุชาดาถวายข้าวมธุปายาส คือ ข้าวสุกหุงด้วยน้ำนมโค พร้อมด้วยถาดทองคำ ทรงปั้นเป็น ๔๙ ก้อน เสวยจนหมด

๒) สาย ทรงอธิษฐานลอยถาด เสด็จไปยังริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ทรงจับถาดทองคำอธิษฐานลอยถาดว่า ถ้าพระองค์จักตรัสรู้ ขอให้ถาดลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป ทรงเห็นเป็นนิมิตว่า จักได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ

๓) เย็น ทรงรับหญ้าคาจากโสถียพราหมณ์ ทรงเสด็จไปที่ต้นอัสสัตถพฤกษ์ (ต้นพระศรีมหาโพธิ์) ระหว่างทาง โสถียพราหมณ์ถวายหญ้าคา สำหรับปูนั่ง ๘ กำ ทรงปลูมได้ต้นอัสสัตถพฤกษ์บังเกิดเป็นรัตนบัลลังก์สูง ๑๔ ศอก ประทับนั่งสมาธิ ผินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก ทรงตั้งสัตยาธิษฐานว่า “หากไม่บรรลุธรรมเพียงใด จะไม่ลุกจากที่นั่งเพียงนั้น แม้ว่าเลือดและเนื้อจะเหือดแห้งไปก็ตามที”

๔) ค่ำ ทรงชนะพญามาร

พญาวสวัตติมาร ยกพลเสนามารเข้าขัดขวาง พระองค์ทรงยกเอาบาบริ ๓๐ ทิศเข้าต่อสู้ แม่พระธรณีขึ้นมาเป็นพยาน ปีนน้ำจากมวยผมท่วมพญามารและเสนามารจนพ่ายแพ้กลับไป

๑. ใครถวายข้าวมธุปายาสแก่พระมหาบุรุษในวันตรัสรู้ ?

ก. พระนางพิมพา	ข. พระนางอมิตา
ค. นางสุชาดา	ง. นางวิสาขา

๒. พราหมณ์ถวายหญ้าคาแก่พระมหาบุรุษ นามว่าอะไร ?

ก. โสถียะ	ข. ปุกกุสะ
ค. ฉันทะ	ง. ตปุสสะ

๓. ต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

- ก. อัสดตถพฤกษ์ ข. ชัยพฤกษ์
ค. ราชพฤกษ์ ง. กัลปพฤกษ์

๔. พระมหาบุรุษอธิษฐานลอยลาด ที่แม่น้ำใด ?

- ก. คงคา ข. ยมนา
ค. เนรัญชรา ง. โอนมา

๕. พระมหาบุรุษอธิษฐานจะไม่ลุกจากที่นั่งหากยังไม่ตรัสรู้
ณ โคนต้นไม้ใด ?

- ก. ต้นสาละ ข. ต้นโพธิ์
ค. ต้นไทร ง. ต้นมุจลินทร์

ตรัสรู้

พระมหาบุรุษทรงชนะพญามารและเสนามารแล้ว ทำใจหยุดนิ่งเป็นหนึ่งเดียวดำเนินใจไปในทางสายกลาง ได้บรรลุธรรมตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ๑) ปฐมยาม ทรงบรรลุรูปเพนิวสานุสสติญาณ ความรู้ระลึกชาติหลังของตนได้
๒) มัชฌิมยาม ทรงบรรลุจุตูปาตญาณ ความรู้การจุติ (ตาย) และการอุบัติ (เกิด) ของสัตว์ทั้งหลาย
๓) ปัจฉิมยาม ทรงบรรลุอาสวักขยญาณ ความรู้เป็นเหตุสิ้นอาสวะ คือ อริยสัจ ๔ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อริยสัจ ๔

ในยามสุดท้ายของวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี เป็นการเกิดครั้งที่ ๒ คือ เกิดด้วย
ธรรมกาย ที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ขณะนั้นพระชนมายุได้ ๓๕ พรรษา บำเพ็ญความเพียรอยู่ ๖ ปี วันตรัสรู้
ธรรมเรียกว่า วันวิสาขบูชา

อริยสัจ คือ ความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) ทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ
๒) สมุทัย คือ เหตุเกิดทุกข์
๓) นิโรธ คือ ความดับทุกข์
๔) มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

๑. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในวันใด ?

- ก. วันเพ็ญ เดือน ๓ ข. วันเพ็ญ เดือน ๖
ค. วันเพ็ญ เดือน ๘ ง. วันเพ็ญ เดือน ๑๐

๒. พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร ?

- ก. สมมติสัจจะ ข. ธรรมสัจจะ
ค. อริยสัจจะ ง. ปรมัตถสัจจะ

๓. พระมหาบุรุษผนวชได้กี่ปี จึงตรัสรู้ ?

- ก. ๕ ปี ข. ๖ ปี
ค. ๗ ปี ง. ๘ ปี

ปริเฉทที่ ๖ แสดงปฐมเทศนา

เสวยวิมุตติสุข

พระมหาบุรุษหลังจากตรัสรู้ธรรมแล้ว ประทับเสวยวิมุตติสุข คือสุขที่เกิดจากการหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ๗
สัปดาห์ ในสถานที่ ๗ แห่ง รวมเป็น ๔๙ วัน ตามลำดับ ดังนี้

สัปดาห์ที่ ๑ ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ทรงพิจารณาปฏิจางสมุบาทธรรมโดยอนุโลมและปฏิโลมตามลำดับ

สัปดาห์ที่ ๒ อนิมิสเจตีย์ ทรงประทับยืนมองต้นพระศรีมหาโพธิ์ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ๗ วัน

สัปดาห์ที่ ๓ รัตนจงกรมเจตีย์ เสด็จจงกรมระหว่าง อนิมิสเจตีย์กับต้นพระศรีมหาโพธิ์

สัปดาห์ที่ ๔ รัตนฆรเจตีย์ ทรงพิจารณาพระอภิธรรมปิฎกที่เรือนแก้วอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของต้นพระศรีมหาโพธิ์ ๗ วัน

สัปดาห์ที่ ๕ ได้ต้นอชปาลนิโครธ (ต้นไทร) อยู่ทางทิศตะวันออกของต้นพระศรีมหาโพธิ์ ๗ วัน ทรงแสดงธรรมแก่พราหมณ์คน
หนึ่งที่ชอบवादคนชื่อว่า “หิหิ” ทรงผจญได้ตามาร ๓ ตน คือ ตัณหา ราคะ อรติ

สัปดาห์ที่ ๖ ได้ต้นมุจลินท์ (ต้นจิก) อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของต้นพระศรีมหาโพธิ์ ฝนตกตลอด ๗ วัน พญานาค
ออกมาขดกายแผ่พังพานป้องกันฝนให้

สัปดาห์ที่ ๗ ได้ต้นรายชยตนะ (ต้นเกตุ) อยู่ทางทิศใต้ของต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีพ่อก้า ๒ คน คือ ตปุสสะและภัลลิกะ ถวายข้าว สัตตูก้อนสัตตุง และแสดงตนเป็นปฐมอุบาสก คือ ขอถึงพระพุทธและพระธรรมเป็นสรณะตลอดชีวิต เรียกว่า เทววาจิกอุบาสก หลังจากตรัสรู้ทรงเสวยวิมุตติสุข ๔๙ วัน ในสถานที่ ๗ แห่ง เรียกว่า สัตตมหาสถาน

๑. สัปดาห์แรกหลังตรัสรู้ พระศาสดาทรงพิจารณาธรรมใด?

ก. อริยสัจ	ข. อริยมรรค
ค. บารมี	ง. ปฏิจจสมุปบาท

๒. ข้อใดไม่ใช่ธิดามารที่ประเล้าประโลมพระมหาบุรุษ ?

ก. อรดี	ข. ราคา
ค. ตัณฑา	ง. อิสสา

๓. คำว่า นิโครธ เป็นชื่อของต้นไม้อะไร ?

ก. ต้นจิก	ข. ต้นไทร
ค. ต้นโพธิ์	ง. ต้นรัง

๔. เทววาจิกอุบาสก หมายถึงใคร ?

ก. ตปุสสะ ภัลลิกะ	ข. บิณายกะ
ค. มารดาสะ	ง. นางสุชาดา

พระพรหมมาอาราธนาให้ทรงแสดงธรรม

พอล่วง ๗ วันไปแล้ว ทรงกลับไปประทับนั่งที่ใต้ต้นไทรทรงพิจารณาเห็นว่า ธรรมะที่พระองค์ตรัสรู้เป็นของลึกซึ้ง ยากที่บุคคลอื่นจะตรัสรู้ตามได้ ท้าวสหัมบดีพรหมมาอาราธนาให้แสดงธรรมโดยอ้างเหตุผลว่า ผู้ที่มีกิเลสน้อยพอจะรู้พระธรรม ได้มีอยู่ดอกบัว ๔ เหล่า

พระองค์รับคำอาราธนาของท้าวสหัมบดีพรหม ทรงพิจารณาเห็นอุปนิสัยของสัตว์โลก เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า คือ

๑) **อุคฆัตติญญ** ผู้มีปัญญาดี เพียงฟังแต่หัวข้อธรรมก็สามารถเข้าใจได้ทันที เปรียบเหมือนบัวพันธุ์น้ำ

๒) **วิปจิตติญญ** ผู้มีปัญญปานกลาง เมื่อฟังหัวข้อธรรมและคำอธิบายประกอบก็เข้าใจ เปรียบเหมือนบัวเสมอผิวน้ำ

๓) **เนยยะ** ผู้มีปัญญาน้อย เมื่อได้ฟังธรรมซ้ำ ๆ และปฏิบัติด้วยความพากเพียร ก็จะเข้าใจได้ เปรียบเหมือนบัวใต้น้ำ รอวันบาน ในวันต่อไป

๔) **ปทปรมะ** ผู้มีปัญหา ไม่สามารถเข้าใจธรรมได้เปรียบเหมือนดอกบัวที่อยู่ในโคลนตม เป็นอาหารของปลา ทรงพิจารณา เห็นความแตกต่างกันแห่งอุปนิสัยของสัตว์โลก ทรงทำอายุสังขารอิฐฐานว่า จะดำรงพระชนม์อยู่จนกว่าพระศาสนาจะ แพร่หลายตั้งมั่นถาวร

ทรงดำริผู้รับปฐมเทศนา ครั้งแรกนึกถึงอาหารดาบสและอุทกดาบส เนื่องจากท่านทั้งสองเป็นคนฉลาด มีกิเลสเบาเบา สามารถรู้ธรรมได้ฉับพลันแต่เสียชีวิตไปแล้ว พระองค์ทรงนึกถึงปัญจวัคคีย์ผู้ปฏิบัติถูกต้องจึงเสด็จไปโปรด

ในระหว่างทางได้พบอุกาซวกเดินสวนทางมา ได้เห็นพระวรกายของพระองค์ผ่องใส จึงทูลถามว่า ใครเป็นศาสดา ของท่าน พระองค์ตรัสตอบว่า เราเป็นผู้ตรัสรู้เองไม่มีใครเป็นครูสั่งสอน อุกาซวกได้ฟังดังนั้น สันติระชะแล้วกลับไป

๑. บุคคลผู้มีปัญญาเฉียบแหลมอุปมาดังบัวพันธุ์น้ำ ตรงกับ ข้อใด ?

ก. อุคฆัตติญญ	ข. วิปจิตติญญ
ค. เนยยะ	ง. ปทปรมะ

๒. เวไนยสัตว์เปรียบได้กับดอกบัวกี่เหล่า ?

ก. ๒ เหล่า	ข. ๓ เหล่า
ค. ๔ เหล่า	ง. ๕ เหล่า

๓. ระหว่างทางเสด็จไปเมืองพาราณสี พระพุทธเจ้าทรงพบกับผู้ใด ?

ก. นางสุชาดา	ข. นายโสถิยะ
ค. พานิช ๒ พี่น้อง	ง. อุกาซวก

๔. บุคคลผู้มีปัญญาเฉียบแหลม เปรียบเหมือนบัวชนิดใด ?

ก. บัวพันธุ์น้ำ	ข. บัวเสมอน้ำ
ค. บัวจมน้ำ	ง. บัวจมนโคลน

ปฐมเทศนา

ทรงแสดงธรรมจักกัปปวัตตนสูตร สูตรว่าด้วยการหมุนวงล้อพระธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ (อาสาฬหบูชา) ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี มีเนื้อความโดยย่อว่า

๑) **ทรงแสดงทางสุดโต่ง ๒ ทาง** มีใช่ทางตรัสรู้ ได้แก่ -กามสุขัลลิกานุโยค การประกอบตนให้พัวพันอยู่ในกาม -อัตตกิลมณานุโยค การทรมานตัวเองให้ลำบาก

๒) **ทรงแสดงมัชฌิมาปฏิปทา** คือ ทางสายกลางประกอบด้วยมรรคมีองค์ ๘

๓) ทรงแสดงอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เมื่อทรงแสดงปฐมเทศนาจบ ธรรมจักขุ คือดวงตาเห็นธรรมเกิดขึ้นแก่ท่านโกณฑัญญะว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลล้วนมีความดับสิ้นไปเป็นธรรมดา” เป็นคนแรกที่บรรลุเป็นพระโสดาบัน พระพุทธองค์ทรงเปล่งวาจาว่า “อัญญาสิ วัเต โภ โกณฑัญญะ” โกณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ

๑. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ใคร ?

- ก. ปัญจวัคคีย์ ข. ยสกุลบุตร
ค. ภิกษุวัคคีย์ ง. ชฎิล ๓ พี่น้อง

๒. ทางสุดโต่ง ๒ อย่างและทางสายกลางอยู่ในพระสูตรใด ?

- ก. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข. อนัตตลักขณสูตร
ค. อาทิตตปริยายสูตร ง. เวทนาปริคคหสูตร

๓. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

- ก. อริยสัจ ข. อริยมรรค
ค. ปฐมเทศนา ง. อนุปุปพิทกา

๔. มัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง ได้แก่อะไร ?

- ก. สมาบัติ ๘ ข. วิชชา ๘
ค. อริยบุคคล ๘ ง. มรรค ๘

๕. ผู้ได้ดวงตาเห็นธรรม หมายถึง พระอริยบุคคลชั้นไหน ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๖. ผู้ใดได้ดวงตาเห็นธรรมหลังฟังปฐมเทศนา ?

- ก. โกณฑัญญะ ข. วัปปะ
ค. ภิกษุวัคคีย์ ง. มหานามะ

๗. พระสาวกรูปใด ได้รับการอุปสมบทเป็นปฐมเอหิภิกขุ ?

- ก. พระสารีบุตร ข. พระอานนท์
ค. พระมหากัสสปะ ง. พระโกณฑัญญะ

๘. พระอริยสาวกองค์แรก คือใคร ?

- ก. พระวัปปะ ข. พระภิกษุวัคคีย์
ค. พระอัญญาโกณฑัญญะ ง. พระอัสสชิ

๙. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ใคร ?

- ก. ปัญจวัคคีย์ ข. ภิกษุวัคคีย์
ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง ง. ฉัพพัคคีย์

๑๐. พระพุทธเจ้าแสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตร ในวันอะไร ?

- ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา
ค. อัฐมีบูชา ง. อาสาฬหบูชา

แสดงอนัตตลักขณสูตร

ทรงแสดงแก่พระปัญจวัคคีย์ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมกันทั้ง ๕ องค์ ในวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ มีเนื้อความย่อว่า “ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวตนบังคับบัญชาไม่ได้ ชั้น ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ควรยึดมั่นถือมั่นว่านั่นเป็นตัวตนของเรา”

๑. ในอนัตตลักขณสูตร พระพุทธเจ้าแสดงสิ่งใดว่าเป็นอนัตตา ?

- ก. มรรค ๘ ข. ชั้น ๕
ค. อริยสัจ ๔ ง. ธาตุ ๔

๒. พระอรหันต์เกิดขึ้นในโลกครั้งแรก เพราะฟังพระสูตรใด?

- ก. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข. อนัตตลักขณสูตร
ค. อาทิตตปริยายสูตร ง. อนุปุปพิทกา

๓. พระปัญจวัคคีย์ ฟังอนัตตลักขณสูตรจบได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

- ก. พระโสดาบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๔. หลังฟังอนัตตลักขณสูตร ปัญจวัคคีย์เป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

- ก. โสดาบัน ข. สกทาคามี
ค. อนาคามี ง. อรหันต์

๕. แสดงอนัตตลักขณสูตรจบพระอรหันต์เกิดขึ้นกี่องค์ ?

- ก. ๕ องค์ ข. ๑๑ องค์
ค. ๖๑ องค์ ง. ๘๐ องค์

ปริเฉทที่ ๗ ประกาศพระศาสนา

โปรดยสกุลบบุตร

ยสะเป็นบุตรของเศรษฐีชาวกรุงพาราณสี มีปราสาท ๓ หลังเป็นที่พัก ๓ ฤดู ท่านเห็นอาการต่างๆ ของบิรवारที่กำลังนอนหลับปรากฏเหมือนซากศพในป่าช้า มีจิตใจเบื่อหน่ายในการครองเรือน จึงเดินเปล่งอุทานว่า “ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ” เดินออกจากปราสาท ผ่านไปทางป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ในเวลาใกล้รุ่งพระพุทธร่องค์เสด็จจรงกรม ทรงได้ยินเสียงอุทานของเขา จึงตรัสว่า “ที่นี่ไม่วุ่นวายหนอ ที่นี่ไม่ขัดข้องหนอ ท่านจงมาที่นี่เถิด นั่งลงเถิด เราจักแสดงธรรมแก่ท่าน” ครั้นฟังอนุพุทพิกถาและสามกัมภังสิกรรม (อริยสัจ ๔) จบ ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

ปฐมอุบาสก

ตอนเช้า เศรษฐีผู้เป็นบิดาของยสะออกตามหาบุตร เดินไปทางป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เห็นร่องเท้าของบุตรวางอยู่จึงเดินเข้าไป ได้พบพระพุทธร่องค์ ทรงแสดงอิทธาภิสังขาร คือ การปรุ้งแต่งฤทธิ์ขึ้นไม่ให้บิดาเห็นบุตร ทรงแสดงอนุพุทพิกถาและอริยสัจ ๔ ให้ฟัง เศรษฐีได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ประกาศตนเป็นอุบาสกขอถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะตลอดชีวิตเป็นคนแรก เรียกว่า เตวาจิกอุบาสก ส่วนยสะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ปฐมอุบาสิกา

เศรษฐีทูลอาราธนาพระพุทธร่องค์ไปเสวยภัตตาหารที่บ้านมีพระยสะติดตามไปด้วย ทรงแสดงอนุพุทพิกถาและอริยสัจ ๔ แก่มารดาและภรรยาเก่าของพระยสะ ครั้นจบพระธรรมเทศนาได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ประกาศตนเป็นอุบาสิกาขอถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะตลอดชีวิตเป็นคนแรก เรียกว่า เตวาจิกอุบาสิกา

เพื่อนพระยสะ ๕๔ คนออกบวช

เพื่อนของพระยสะ ๕๔ คน ปรากฏชื่อ ๔ คน คือ วิมลละ สุพาหุ ปุณณชิ ควัมปติ ทราบข่าวการบวชของพระยสะจึงออกบวชตาม พระพุทธร่องค์ทรงแสดงอนุพุทพิกถาและอริยสัจ ๔ ให้ฟัง ครั้นจบพระธรรมเทศนาได้บรรลุธรรมเป็น พระโสดาบัน กราบทูลขอบรรพชาอุปสมบท ต่อมาได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ทำให้ขณะนั้นมีพระอรหันตสาวกเกิดขึ้นในโลก ๖๐ องค์ รวมกับพระพุทธร่องค์เป็น ๖๑ องค์

๑. ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ เป็นคำพูดของใคร ?

ก. โกณฑัญญะ ข. ยสกุลบบุตร

ค. อุปติสสะ ง. โกลิตะ

๒. พระพุทธร่องค์ทรงแสดงอนุพุทพิกถาครั้งแรกแก่ใคร ?

ก. พระยสะ ข. พ่อพระยสะ

ค. แม่พระยสะ ง. เพื่อนพระยสะ

๓. อุบาสกคนแรกผู้ถึงรัตนะ ๓ คือใคร ?

ก. อนาถปิณฑิกะ ข. ตปุสสะและภัลลิกะ

ค. พระเจ้าสุทโธทนะ ง. บิดาของพระยสะ

๔. ผู้ถึงรัตนะ ๓ เป็นสรณะ เรียกว่าอะไร ?

ก. เตวาจิกอุบาสก ข. เตวาจิกอุบาสก

ค. จตุวาจิกอุบาสก ง. ปัญจวาจิกอุบาสก

๕. มารดาและภรรยาของพระยสะ เป็นพระอริยบุคคลชั้นใด ?

ก. โสดาบัน ข. สกทาคามี

ค. อนาคามี ง. อรหันต์

๖. พระสาวกองค์แรก สำเร็จเป็นพระอรหันต์ขณะยังเป็นคฤหัสถ์ ตรงกับข้อใด ?

ก. พระยสะ ข. พระอนันท

ค. พระนันทะ ง. พระอุบาลี

๗. อุบาสกคนแรกผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต ตรงกับข้อใด ?

ก. บิดาพระยสะ ข. มารดาพระยสะ

ค. ภรรยาพระยสะ ง. เพื่อนพระยสะ

เส้นทางประกาศศาสนา

ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธร่องค์ทรงตรัสเรียกพระสาวก ๖๐ องค์ มาประชุมพร้อมกันทรงให้โอวาทส่งไปเผยแผ่พระศาสนา เพื่อประโยชน์สุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลายแม้พระองค์เองก็เสด็จไปที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อแสดงธรรมโปรดชฎิล ๓ พี่น้อง

ไฉนระหว่างทรงพบภักทวักคีย์ ๓๐ คน เทียวหาผู้หญิงโสเภณีที่ขโมยเครื่องประดับแล้วหนีไป ทรงแสดงอนุพัพิกาและอริยสัจ ๔ ให้ฟัง ได้บรรลุตธรรมเป็นพระโสดาบันบ้าง พระสกทาคามีบ้าง และพระอนาคามีบ้าง แล้วทูลขอบวช ทรงส่งไปเผยแผ่พระศาสนาที่เมืองปาวา

โปรดชกิล ๓ พี่น้อง

เสด็จถึงตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ทรงขอเข้าพักในอาศรมของอุรุเวลกัสสปะ เป็นเจ้าลัทธิบูชาไฟ สร้างอาศรมอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ทรงแสดงปาฏิหาริย์ทรมานอุรุเวลกัสสปะให้เห็นว่า ลัทธิของตนไม่มีแก่นสารสาระ และให้เกิดความสังเวช สลดใจจนคลายทิฐิมานะได้ จึงทูลขอบวชพร้อมทั้งบริวาร ๕๐๐ คน

นทีกัสสปะ (มีบริวาร ๓๐๐ คน) และคยาก็กัสสปะ (มีบริวาร ๒๐๐ คน) ซึ่งเป็นน้องชายของอุรุเวลกัสสปะ เห็นบริวารของพี่ชายลอยมาคิดว่า มีอันตรายเกิดแก่พี่ชาย พาบบริวารมาสำนักของพี่ชาย เห็นพี่ชายบวชเป็นภิกษุ ถามจนได้ความว่า พรหมจรรย์นี้เป็นของประเสริฐจึงบวชตาม

ทรงประทับอยู่ที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคมพอสมควรแล้วพร้อมด้วยภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป เสด็จไปที่ริมฝั่งแม่น้ำคยาตำบลคยาสี่สีละ กรุงราชคฤห์ ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรว่า “อายตนะภายใน ๖ อายตนะภายนอก ๖ เป็นของร้อน ร้อนเพราะถูกไฟ คือราคะ โทสะ โมหะ และเพลิงทุกข์คือ ขาติ ขรา มรณะเป็นต้น เผาไหม้” เมื่อแสดงธรรมจบทั้งหมดได้บรรลุตธรรมเป็นพระอรหันต์

๑. พระสาวกที่ไปประกาศพระศาสนาครั้งแรกที่องค์ ?

ก. ๕ องค์	ข. ๗ องค์
ค. ๔๕ องค์	ง. ๖๐ องค์

๒. ท่านจะแสวงหาหญิงหรือแสวงหาตนดีกว่า ใครกล่าว ?

ก. พระพุทธเจ้า	ข. ภักทวักคีย์
ค. ปัญจวัคคีย์	ง. พระยส

๓. พระอุรุเวลกัสสปะ เติมนับถือลัทธิอะไร ?

ก. บูชาไฟ	ข. บูชายัญ
ค. บูชาเทวดา	ง. บูชาพรหม

๔. ผู้ใด ไม่นับเข้าในชกิล ๓ พี่น้อง ?

ก. อุรุเวลกัสสปะ	ข. นทีกัสสปะ
ค. คยาก็กัสสปะ	ง. กุมารกัสสปะ

๕. พระพุทธองค์ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรโปรดใคร ?

ก. ปัญจวัคคีย์	ข. ภักทวักคีย์
ค. ชกิล ๓ พี่น้อง	ง. ปริพาชก

๖. ชกิล ๓ พี่น้อง ถือลัทธิบูชาสิ่งใด ?

ก. ดิน	ข. น้ำ
ค. ไฟ	ง. ลม

ปริเฉทที่ ๘ โปรดพระเจ้าพิมพิสาร

โปรดพระเจ้าพิมพิสารและบริวาร ๑๒ นหุต แคว้นมคธเป็นแคว้นใหญ่ มีเมืองราชคฤห์เป็นเมืองหลวง พระพุทธองค์ทรงเลือกแคว้นมคธเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาเป็นแคว้นแรก เพราะเป็นแคว้นที่มีความเจริญมั่นคงในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจด้านสังคม ด้านการศึกษาและศาสนา เสด็จไปประทับที่สวนลัทธิวัน(สวนตาลหนุ่ม)พร้อมด้วยพระภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป พระเจ้าพิมพิสารพร้อมด้วย บริวาร ๑๒ นหุต เสด็จมาเข้าเฝ้า ได้ฟังอนุพัพิกาและสามกถ์สังกัสนทนา บริวาร ๑๑ นหุต ได้ดวงตาเห็นธรรม อีก ๑ นหุต ตั้งอยู่ในไตรสรณคมน์ (๑ นหุต = ๑๐,๐๐๐ คน)

๑. พระพุทธเจ้าประดิษฐานพระพุทธศาสนาครั้งแรกที่ใด ?

ก. มคธ	ข. วัชชี
ค. มัลละ	ง. กาสี

๒. แคว้นใดที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกประดิษฐานพระศาสนาเป็นแห่งแรก ?

ก. แคว้นมคธ	ข. แคว้นกาสี
ค. แคว้นโกศล	ง. แคว้นวัชชี

ทรงรับพระอุทยานเวฬุวันเป็นสังฆาวาส

ในวันรุ่งขึ้น พระพุทธองค์เสด็จไปเสวยภัตตาหารที่พระราชนิเวศน์ของพระเจ้าพิมพิสารพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ พระเจ้าพิมพิสารได้ถวายพระราชนิเวศน์ให้เป็นที่สังฆาราม คือ วัดเวฬุวัน (ป่าไม้ไผ่) เป็นวัดแรกในพระพุทธศาสนา ขณะนั้นเปรตที่เคยเป็นญาติของพระเจ้าพิมพิสารเมื่อไม่ได้รับส่วนบุญจากพระเจ้าพิมพิสาร ในราตรีก็นั้นมาแสดงรูปร่างและสงเสียงให้ได้ยิน ทรงสะดุ้งตกใจตื่นขึ้นมา ตอนเช้าเสด็จไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้ทราบความจริง จึงนิมนต์พระพุทธองค์และหมู่

สงฆ์ไปเสวยภัตตาหาร ทรงหลั่งน้ำทักษิโณทกอุทิศส่วนบุญทำบุญเพตพลีให้เปรตทั้งหลาย พ้นจากสภาพเปรต ได้เสวยสมบัติทิพย์ไปเกิดเป็นเทวดา

๑. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ชื่อว่าอะไร ?

- ก. เขตวัน ข. เวฬุวัน
ค. บุพพาราม ง. นิโครธาราม

๒. ใครสร้างวัดถวายพระพุทธเจ้าเป็นคนแรก ?

- ก. พระเจ้าพิมพิสาร ข. นางมัลลิกา
ค. อนาถปิณฑิกะ ง. นางวิสาขา

๓. ใครทำบุญเพตพลีเป็นคนแรก ในพระพุทธศาสนา ?

- ก. พระเจ้าพิมพิสาร ข. พระเจ้าปเสนทิโกศล
ค. อนาถปิณฑิกะ ง. ฌณัฏฐเศรษฐี

๔. บริวารพระเจ้าพิมพิสารเคารพพระพุทธเจ้าเพราะใคร ?

- ก. พระอัสสชิ ข. พระอรุเวลกัสสปะ
ค. พระยส ง. พระวปปะ

ทรงได้พระอัครสาวก

อัครสาวกเบื้องซ้าย คือ พระมหาโมคคัลลานะ ได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะทางด้านมฤตมิกมาก มีชื่อเดิมว่า โกลิตะ อัครสาวกเบื้องขวา คือ พระสารีบุตร ได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะทางด้านมปัญญามาก ชื่อเดิมว่า อุปติสสะ ก่อนบวชทั้งสองเป็นเพื่อนกันออกบวชเป็นปริพาชก อุปติสสะได้ฟังธรรมจากพระอัสสชิว่า “ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้นและความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้” จึงได้ดวงตาเห็นธรรม แล้วกลับไปบอกโกลิตะให้ได้ฟังธรรมนั้นจากโกลิตะ ก็ได้ดวงตาเห็นธรรมตาม จากนั้นทั้งสองจึงไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าที่วัดเวฬุวัน ทูลขออุปสมบท พระมหาโมคคัลลานะ หลังจากอุปสมบทได้ ๗ วัน ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่บ้านกัลลวาลมุตตคาม แคว้นมคธ ถูกความง่วงเข้าครอบงำ พระพุทธองค์ทรงแสดงอุบายแก้ง่วง ๘ ประการ และทรงสอนต่อไปว่า โมคคัลลานะ เธอควรสำเหนียกในใจอย่างนี้ว่า

๑) เราจักไม่ซบง (ถืดตัว) เข้าไปสู่ตระกูล

๒) เราจักไม่พูดคำอันเป็นเหตุเถียงกัน เพราะจะเป็นเหตุให้ห่างจากสมาธิ

๓) เราจักไม่คลุกคลีด้วยคฤหัสถ์และบรรพชิต แต่ควรคลุกคลีด้วยเสนาสนะอันสงัดและได้ฟังต้นหักขยธรรม

คือ ข้อปฏิบัติที่ภิกษุปฏิบัติแล้วชื่อว่า ย่อมโน้มไปในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา ท่านปฏิบัติตามพระโอวาทได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในวันนั้น พระสารีบุตร หลังจากอุปสมบทได้ ๑๕ วัน ท่านถวายงานพัดเบื้องพระปฤษฎางค์ (หลัง) ของพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมชื่อว่า เวทนาปริคคหสูตร แก่ทีฆนขปริพาชก ที่ถ้ำสุกรขาตา เขาคิชฌกูฏ แขวงเมืองราชคฤห์ ท่านพิจารณาธรรมไปด้วย ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

๑. พระโมคคัลลานะ เดิมเป็นนักบวชในลัทธิใด ?

- ก. ปริพาชก ข. ชฎิล
ค. อาชีวก ง. นิครนถ์

๒. พระโมคคัลลานะ ขณะบำเพ็ญเพียรมีอุปสรรคเรื่องใด ?

- ก. ความหิว ข. ความร้อน
ค. ความเหนื่อย ง. ความง่วง

๓. เธอไม่ฟังซบงถืดตัวเข้าไปสู่ตระกูล พระองค์สอนใคร ?

- ก. พระสารีบุตร ข. พระมหาโมคคัลลานะ
ค. พระมหากัสสปะ ง. พระอรุเวลกัสสปะ

๔. เวทนาปริคคหสูตร พระพุทธเจ้าแสดงแก่ใคร ?

- ก. ทีฆนขปริพาชก ข. พระสารีบุตร
ค. พระมหาโมคคัลลานะ ง. พระอุบาลี

๕. พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์ หลังอุปสมบทแล้วกี่วัน ?

- ก. ๗ วัน ข. ๑๒ วัน
ค. ๑๕ วัน ง. ๓๐ วัน

๖. พระอัครสาวกเบื้องขวา เดิมชื่อว่าอะไร ?

- ก. สุทัตตะ ข. โกลิตะ
ค. อุปติสสะ ง. ราชะ

๗. พระเถระใด เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา ?

- ก. พระสารีบุตร ข. พระโมคคัลลานะ
ค. พระยส ง. พระอัสสชิ

๘. อุปติสสปริพาชกเกิดดวงตาเห็นธรรม เพราะได้ฟังธรรมจากพระเถระใด ?

- ก. พระวปปะ ข. พระภททิยะ
ค. พระมหานามะ ง. พระอัสสชิ

๙. พระอัครสาวกเบื้องซ้าย ตรงกับข้อใด ?

- ก. พระสารีบุตร ข. พระโมคคัลลานะ
ค. พระอานนท์ ง. พระอุบาลี

ปริเฉทที่ ๙ พุทธกิจในแคว้นมคธ

ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ

ก่อนอุปสมบทท่านมีชื่อว่า ปิณฑลิ เป็นบุตรชายของกบิลพราหมณ์ในหมู่บ้านมหาติตตะ แคว้นมคธ แต่งงานเมื่ออายุ ๒๐ ปี กับนางภัททกาปิลาณี ผู้มีอายุ ๑๖ ปี ทั้ง ๒ เปื้อน่วยในการครองเรือน ถือเพศบรรพชิตบวชอุทิศพระอรหันต์ในโลก ได้พบพระพุทธรูปองค์ที่ได้ตั้งไตรชื่อว่า พุทฺธตันนิโครธระหว่างเมืองราชคฤห์กับเมืองนาลันทา ทรงอุปสมบทให้ด้วยประทานโอวาท ๓ ข้อ (โอวาทปฏิกคหณุปสัมปทา)

๑. ปิณฑลิมาณพ เป็นคนเดียวกันกับข้อใด ?

- ก. อุปติสสะ ข. โกลิตะ
ค. อรุเวลกัสสปะ ง. มหากัสสปะ

๒. พระสาวกรูปใด ได้รับการอุปสมบทด้วยโอวาท ๓ ข้อ ?

- ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ ข. พระมหากัสสปะ
ค. พระยส ง. พระสารีบุตร

๓. พระพุทธเจ้าประทานอุปสมบทแก่ปิณฑลิมาณพ ด้วยโอวาทกี่ข้อ ?

- ก. ๑ ข้อ ข. ๒ ข้อ
ค. ๓ ข้อ ง. ๔ ข้อ

๔. โอวาทปฏิกคหณุปสัมปทา ทรงอุปสมบทแก่ใคร ?

- ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ ข. พระสารีบุตร
ค. พระโมคคัลลานะ ง. พระมหากัสสปะ

แสดงโอวาทปาฏิโมกข์

พระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์อันเป็นอุดมการณ์ หลักการ วิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ รูป ที่มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมายหลังจากตรัสรู้แล้ว ๔ เดือน ที่วัดเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ (เดือนมาฆบูชา) เรียกว่า จาตุรงคสันนิบาต คือ การประชุมที่ประกอบด้วยองค์ ๔

- ๑) พระภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย
๒) พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนบวชด้วยเอหิภิกขุ
๓) พระสงฆ์เหล่านั้นล้วนเป็นพระอรหันต์ซึ่งนางพญาคอภีได้อภัยโทษ
๔) วันนั้นเป็นวันเพ็ญเดือนมาฆะ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓)

๑. วันจาตุรงคสันนิบาต พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมอะไร ?

- ก. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข. โอวาทปาฏิโมกข์
ค. อริยธรรม ง. วิมุตติธรรม

๒. พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ณ สถานที่ใด ?

- ก. วัดเวฬุวัน ข. วัดเชตวัน
ค. วัดบุพพาราม ง. วัดนิโครธาราม

๓. มหาสันนิบาตแห่งพระอรหันตสาวก เกิดขึ้นที่วัดใด ?

- ก. วัดเวฬุวัน ข. วัดนิโครธาราม
ค. วัดบุพพาราม ง. วัดเชตวัน

โปรดสังคาลกมณพ

พระพุทธองค์ทรงแสดงเรื่องทศ ๖ แก่สังคาลกมณพชาวเมืองราชคฤห์ ผู้มีผ้าเปียก ผมเปียก ไหว้ทิศทั้ง ๖ ตามคำของพ่อก่อนที่พ่อจะตาย ทรงแนะนำวิธีไหว้ที่ถูกต้องตามอริยวินัย คือ ละกรรมกิเลส ๔ อคติ ๔ อบายมุข ๖ และวิธีการปฏิบัติตัวต่อทิศทั้ง ๖ ที่ถูกต้อง

๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงการไหว้ทิศ ๖ แก่ใคร ?

- ก. นันทมาณพ ข. โกลิตมาณพ
ค. สังคาลมาณพ ง. อุปติสสมาณพ

๒. พระพุทธเจ้าทรงแสดงทศ ๖ โปรดมาณพใด ?

- ก. อุปติสสมาณพ ข. โกลิตมาณพ
ค. ปิณฑลิมาณพ ง. สังคาลมาณพ

ปริณิเทศน์ ๑๐ เสด็จแคว้นสักกะ

ในพรรษาที่ ๒ พระเจ้าสุทโธทนะ พุทธบิดาทราบข่าวการตรัสรู้และการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า ส่งกาฬุทายี อำมาตย์ไปทูลเชิญให้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงแสดงมหาเวสสันดรชาดกแก่ประยูรญาติ แล้วเสด็จประทับอยู่ที่วัดนิโครธาราม พร้อมหมู่สงฆ์ ๒๐,๐๐๐ รูป

รุ่งเช้าวันที่ ๑ ทรงเสด็จบิณฑบาต พระเจ้าสุทโธทนะเสด็จมาทรงห้าม ทรงชี้แจงว่าเป็นพุทธกิจ จากนั้นแสดงธรรมโปรด จนพุทธบิดาได้บรรลุพระโสดาบัน

รุ่งเช้าวันที่ ๒ เสด็จโปรดพระนางมहाปชาบดี จนได้บรรลุพระโสดาบัน ส่วนพุทธบิดาบรรลุพระสกทาคามี

รุ่งเช้าวันที่ ๓ แสดงมหาธรรมปาสดชาดก โปรดพุทธบิดาจนได้บรรลุพระอนาคามี และแสดงกนิรีชาดก โปรดพระนางพิมพา ได้บรรลุพระโสดาบัน

รุ่งเช้าวันที่ ๕ ทรงเสด็จไปงานวิวาหมงคล (แต่งงาน) ของเจ้าชายนันทะ น้องชายต่างมารดา ทรงโปรดให้เจ้าชายนันทะ อุมบาตรตามเสด็จถึงวัด ตรัสให้บวชก่อน พระนันทะได้บรรลุธรรมในที่สุด

รุ่งเช้าวันที่ ๗ เจ้าชายราหุล พระราชนัดดา ทูลขอราชสมบัติ แต่ทรงประทานอริยทรัพย์แก่ราหุล ให้พระสารีบุตรบวช เจ้าชายราหุลเป็นสามเณร นับเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา ทรงประทับอยู่กรุงกบิลพัสดุ์ ๗ วัน จึงเสด็จกลับกรุงราชคฤห์

๑. พระเถระใด ทูลพระพุทธเจ้าให้เสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ สำเร็จ ?

ก. พระนันทะ	ข. พระกาฬุทายี
ค. พระราหุล	ง. พระโมคคัลลานะ

๒. วัดที่พระประยูรญาติสร้างถวายคือวัดใด ?

ก. วัดบุปผาราม	ข. วัดนิโครธาราม
ค. วัดเชตวัน	ง. วัดเวฬุวัน

๓. พระพุทธเจ้าเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ทั้งหมดกี่วัน ?

ก. ๗ วัน	ข. ๑๐ วัน
ค. ๑๕ วัน	ง. ๑ เดือน

๔. มหาเวสสันดรชาดก ว่าด้วยการบำเพ็ญบารมีใด ?

ก. ทาน	ข. ศีล
ค. เนกขัมมะ	ง. ปัญญา

๕. มหาเวสสันดรชาดก ทรงแสดงแก่ผู้ใด ?

ก. พระเจ้าสุทโธทนะ	ข. พระนางพิมพา
ค. เจ้าชายนันทะ	ง. ประยูรญาติ

๖. พระพุทธเจ้าทรงแสดงมหาธรรมปาสดชาดก โปรดใคร ?

ก. พุทธบิดา	ข. พุทธมารดา
ค. พระนางพิมพา	ง. ราหุลกุมาร

๗. สามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร ?

ก. สามเณรราหุล	ข. สามเณรสังกัจจาย
ค. สามเณรโสฬส	ง. สามเณรสุมนะ

ปริณิเทศน์ ๑๑ เสด็จแคว้นโกศล

อนาถบิณฑิกเศรษฐีถวายวัดเชตวัน

ที่เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล มีเศรษฐีชื่อว่า สุทตตะ แต่ชาวเมืองนิยมเรียกว่า อนาถบิณฑิกะ แปลว่า ผู้มีก้อนข้าวเพื่อคนอนาถหรือคนไม่มีที่พึ่ง ท่านไปเยี่ยมน้องชายที่เมืองราชคฤห์ ทราบว่าพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้ว จึงไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ก่อนถวายภัตตาหารเช้า ณ ป่าสัตวัน ได้ฟังอนุปพุทฺธิกาและอริยสัจ ๔ บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน จึงขออาราธนาพระพุทธองค์เสด็จไปจำพรรษาที่เมืองสาวัตถี อนาถบิณฑิกเศรษฐีได้เดินทางล่วงหน้าไปก่อน ชื่อที่ของเจ้าเขตด้วยเงิน ๑๘ โกฎิ (๑ โกฎิ = ๑๐ ล้าน) โดยการใช้เงินปูเต็มพื้นที่ เจ้าเขตจึงยอมขายที่ให้ บริจาคทรัพย์อีก ๑๘ โกฎิสร้างวัดเชตวัน สร้างเสร็จแล้วนิมนต์พระพุทธองค์พร้อมสงฆ์หมู่ใหญ่ไปเมืองสาวัตถี ถวายวัดแด่พระพุทธองค์และสงฆ์ผู้มาจากทิศทั้ง ๔ ทำบุญฉลองวัดด้วยทรัพย์อีก ๑๘ โกฎิ สิ้นเวลา ๙ เดือน เฉพาะวัดเชตวันเศรษฐีได้บริจาคทรัพย์ทั้งสิ้น ๕๔ โกฎิ (๕๔๐ ล้าน) พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาอยู่ที่เมืองสาวัตถี ๒๕ ปี ทรงแสดงธรรมโปรดประชาชนให้เลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัยเป็นจำนวนมาก

๑. อนาถบิณฑิกะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ผู้ให้ก้อนข้าวคนจน	ข. ผู้ขอข้าวจากคนรวย
ค. ผู้มีก้อนข้าวเยอะ	ง. ผู้ยึดข้าวจากคนจน

๒. สุทัตตะ เป็นชื่อเดิมของเศรษฐีท่านใด ?

ก. เมณฑกะ	ข. โฆสกะ
ค. โชติกะ	ง. อนาถบิณฑิกะ

๓. วัดใด ที่อนาถบิณฑิกเศรษฐีสร้างถวาย ?

ก. เขตวัน	ข. เวฬุวัน
ค. บุพพาราม	ง. นิโครธาราม

๔. เศรษฐีท่านใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้วยการให้ทาน?

ก. อนาถบิณฑิกะ	ข. ราชคฤหะ
ค. เมณฑกะ	ง. ธัญชัย

ปริณิพพาน

เสด็จจำพรรษา ณ เวฬุคาม พรรษาที่ ๔๕ พรรษาสุดท้าย พระพุทธองค์ทรงจำพรรษา อยู่ที่บ้านเวฬุคาม ทรงปลงอายุสังขาร ณ ปาวาลเจดีย์ ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ว่าอีก ๓ เดือนจักปรินิพพาน ขณะนั้นเกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง

๑. พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาสุดท้าย ณ สถานที่ใด ?

ก. ภันฑคาม	ข. เวฬุคาม
ค. กัลลวาลมุตตคาม	ง. หัตถิคาม

๒. ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า ปลงอายุสังขาร ?

ก. กำหนดที่ตาย	ข. กำหนดวันตาย
ค. กำหนดวิธีตาย	ง. กำหนดที่จะอยู่ต่อ

๓. พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร ณ ที่ใด ?

ก. อานันทเจดีย์	ข. อุทเทสิกเจดีย์
ค. ปาวาลเจดีย์	ง. ธรรมเจดีย์

๔. พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขารก่อนปรินิพพานกี่เดือน?

ก. ๓ เดือน	ข. ๔ เดือน
ค. ๕ เดือน	ง. ๖ เดือน

๕. พระเถระใด ได้รับยกย่องว่าเป็นพุทธอุปัฏฐาก ?

ก. พระสารีบุตร	ข. พระอานนท์
ค. พระนันทะ	ง. พระอุบาลี

เสด็จปาวานคร

พระพุทธองค์เสด็จไปเมืองปาวา แคว้นมัลละ ประทับอยู่ที่อัมพวัน (สวนมะม่วงของนายจุนทะกัมมารบุตร) นายจุนทะนิมนต์ไปเสวยที่บ้าน วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เสด็จไปบ้านนายจุนทะพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ นายจุนทะถวายสุกรมัททวะ ต่อมาทรงอาพาธกล้าประจวบลงพระโลหิต ทรงมีสติสัมปชัญญะอดกลั้นเวทนานั้นด้วยอธิวาสนขันติ

๑. ผู้ใด ถวายปัจจัยมโณพาสกแก่พระพุทธเจ้า ?

ก. นางสุชาดา	ข. นางวิสาขา
ค. นายจุนทะ	ง. หมอชีวก

๒. สุกรมัททวะ เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร ?

ก. อาหารมื้อแรก	ข. อาหารมื้อสุดท้าย
ค. อาหารที่ทำจากหมู	ง. ยาทำให้หายประชวร

๓. วัดแห่งสุดท้ายที่พระพุทธเจ้าทรงรับไว้ ชื่อว่าอะไร ?

ก. เขตวัน	ข. เวฬุวัน
ค. บุพพาราม	ง. อัมพปาลีวัน

สันติวิหารธรรม

พระพุทธองค์เสด็จไปเมืองกุสินารา แคว้นมัลละ ระหว่างทาง ทรงพักที่ใต้ต้นไม้ พระอานนท์ดักน้ำมาถวาย ขณะนั้น ปุ๊กกุสะ โอรสมัลลราชบุตร เป็นศิษย์ของอาหารดาบสเดินทางไปเมืองกุสินารา เข้าไปเฝ้า ทรงแสดงสันติวิหารธรรม มีจิตศรัทธา น้อมถวายผ้าสังคิรวรรณ (ผ้าเนื้อดี ละเอียด ประณีต มีสีเหมือนทองคำ) ๑ คู่ พระองค์รับ ๑ ผืน และให้ถวายพระอานนท์ ๑ ผืน ผิวกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผ่องใสยิ่ง ๒ เวลา คือ ๑) ในเวลาที่จะตรัสรู้ ๒) ในเวลาที่จะปรินิพพาน

๑. ภายของพระตถาคตจะผ่องใสที่สุดเวลาใด ?

- ก. ตรัสรู้ ข. ปลงอายุสังขาร
ค. ใกล้ปรินิพพาน ง. ข้อ ก และ ค ถูก

๒. ผ้าสังคิวรรณมีสีตรงกับข้อใด ?

- ก. เหลืองดังทองคำ ข. แดงเหมือนถ่านเพลิง
ค. เขียวดังปีกแมงทับ ง. เขียวเหมือนใบไม้อ่อน

บรรทมอนุฐานไสยาสน์

พระพุทธองค์เสด็จข้ามแม่น้ำหิรัญญวดี ไปถึงสวนสาละเขตกรุงกุสินาราของพวกมัลลกะษัตริย์ ตรัสสั่งให้พระอานนท์ปูลาดเตียง หันพระเศียรไปทางทิศอุดรระหว่างต้นสาละทั้งคู่ ทรงบรรทมสี่ท่ายไสยาสน์ตะแคงขวา มีสติสัมปชัญญะเป็นการบรรทมครั้งสุดท้าย โดยไม่คิดจะลุกขึ้นอีก เรียกว่า อนุฐานไสยา

๑. อนุฐานไสยา มีความหมายตรงกับข้อใด ?

- ก. นอนแล้วลุกอีก ข. นอนครั้งแรก
ค. นอนไม่ลุกขึ้นอีก ง. นอนหลับ ๆ ตื่น ๆ

ทรงแสดงสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล

พระพุทธองค์ทรงตรัสกับพระอานนท์ถึงสถานที่ ๔ ตำบลเป็นที่ควรดูควรเห็นควรให้เกิดความปิติใจแก่กุลบุตรผู้มีศรัทธา เมื่อพระพุทธองค์ทรงปรินิพพานแล้ว คือ

- ๑) สถานที่ประสูติ (ลุมพินีวัน)
๒) สถานที่ตรัสรู้ (อรุเวลาเสนานิคม) ปัจจุบัน พุทธคยา
๓) สถานที่แสดงปฐมเทศนา (ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน)
๔) สถานที่ปรินิพพาน (สาลวโนทยาน)

และบุคคลที่เกี่ยวไปในสถานที่ ๔ ตำบล ด้วยจิตเลื่อมใสเมื่อตายไปแล้วมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป

๑. สถานที่ใด ไม่ใช่สังเวชนียสถาน ?

- ก. ที่ประสูติ ข. ที่ตรัสรู้
ค. ที่ปรินิพพาน ง. ที่ถวายพระเพลิง

อุปารหบุคคล ๔

พระพุทธองค์ตรัสถึงอุปารหบุคคล คือ บุคคลที่ควรสร้างสถูป หรือเจดีย์ไว้เคารพสักการะ ๔ จำพวก คือ

- ๑) พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
๒) พระปัจเจกพุทธเจ้า
๓) พระอรหันตสาวก
๔) พระเจ้าจักรพรรดิราช

ปัจฉิมสาวก (สาวกองค์สุดท้าย)

สุภัททปริพาชก ขอเข้าเฝ้าทูลถามปัญหา พระอานนท์ไม่อนุญาตแต่พระองค์ให้เข้าเฝ้า เมื่อฟังธรรมจบได้บวชเป็นภิกษุและสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เป็นสาวกองค์สุดท้าย

๑. ใครเป็นปัจฉิมสาวกผู้ทันเห็นพระพุทธเจ้า ?

- ก. พระฉินนะ ข. พระกาฬุทายี
ค. พระภัททิยะ ง. พระสุภัททะ

ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์

พระพุทธองค์ตรัสประทานโอวาทให้แก่ภิกษุสงฆ์ โดยตรัสเรียกชื่อพระอานนท์ว่า “อานนท์ พวกเธออย่าคิดว่าพระศาสดาของพวกเราไม่มี พวกเธอไม่พึงคิดอย่างนั้น ธรรมก็ดีวินัยก็ดี อันใดอันเราแสดงแล้ว ได้บัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้นจักเป็นศาสดาของพวกเธอ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา”

ปัจฉิมโอวาท

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่าสังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวง ที่เป็นประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด” (อัปมาทธรรม)

ปรินิพพาน

ทรงปรินิพพานในปัจฉิมยามแห่งราตรี วิสาขบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เมื่อพระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา ที่ป่าไม้สาละ เมืองกุสินารา หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันตก เหนือพระแท่นปรินิพพานไสยาสน์ มีพระสาวกผู้ใหญ่ ๒ รูปเป็นประธาน คือ พระอนุรุทธะและพระอานนท์

๑. ก่อนปรินิพพาน ทรงตั้งใครเป็นศาสดาแทน ?	๓. พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ที่เมืองใด ?
ก. พระมหากัสสปะ ข. พระอานนท์	ก. พาสาลี ข. สาวตถิ
ค. พระอุบาลี ง. ธรรมวินัย	ค. พาราณสี ง. กุสินารา
๒. ปัจฉิมโอวาทที่มีความสำคัญว่าด้วยเรื่องอะไร ?	๔. พระโอวาทที่ประทานไว้ตลอด ๔๕ พรรษา รวมลงในเรื่องใด ?
ก. ความไม่ประมาท ข. ความตาย	ก. ความอดทน ข. ความขยัน
ค. ความเพียร ง. ความสามัคคี	ค. ความเพียร ง. ความไม่ประมาท

ปริเฉทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ

เคลื่อนพระพุทธสรีระ

ตลอดราตรีนั้นพระอนุรุทธะกับพระอานนท์แสดงธรรมโปรด พุทธบริษัทให้คลายความเสียใจ พอสว่างพระอนุรุทธะให้พระอานนท์ ไปแจ้งข่าวการปรินิพพานแก่มัลลกะศตริย์ที่สันฐาคาร ทรงสั่งให้ประกาศแจ้งข่าวพระนครตระเตรียมดอกไม้ของหอม เครื่องดนตรี และผ้า ๕๐๐ ผืน ไปยังสาละวันทยาน เพื่อบูชาพระพุทธสรีระของพระพุทธองค์ ในวันที่ ๗ จึงอัญเชิญพระพุทธสรีระเคลื่อนเข้าสู่พระนคร ทางประตูด้านทิศเหนือ ผ่านใจกลางพระนคร ดอกมณฑารพได้ร่วงหล่นลงมาสักการะบูชาพระพุทธสรีระทั่วทั้งพระนคร ขบวนได้เคลื่อนออกจากพระนครทางประตูด้านทิศตะวันออก ไปประดิษฐานที่ มกุฏพันธเจดีย์

ถวายพระเพลิง

พระมหากัสสปะมาถึงมกุฏพันธเจดีย์แล้ว ประนมมือเวียนประทักษิณพระบรมศพ ๓ รอบ ถวายบังคมพระบาทด้วยเศียรเกล้า ภิกษุ ๕๐๐ รูปก็ทำเช่นนั้น พอท่านถอยออกมาเพลิงทิพย์ก็ลุกโผล่ขึ้น วันถวายพระเพลิงเรียกว่าวันอัฐมีบูชา (แรม ๘ ค่ำเดือน ๖)

พระบรมสารีริกธาตุ

เมื่อเพลิงทิพย์ดับลงแล้ว คงเหลือพุทธสรีระที่ไม่ไหม้อยู่ ๕ อย่าง คือ พระอัฐิ (กระดูก) พระเกศา (ผม) พระโลมา (ขน) พระนขา (เล็บ) พระทันตา (ฟัน) และผ้าห่อพระพุทธสรีระผืนนอกสุดกับผืนในสุด

๑. สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระคือข้อใด ?	๓. เมืองใด เป็นสถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ?
ก. ปาวาลเจดีย์ ข. มกุฏพันธเจดีย์	ก. เมืองกุสินารา ข. เมืองสาวตถิ
ค. ป่ามหาวัน ง. อุทเทสิกเจดีย์	ค. เมืองพาราณสี ง. เมืองพาสาลี
๒. วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ เรียกว่าวันอะไร ?	
ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา	
ค. อัฐมีบูชา ง. อาสาฬหบูชา	

ปริเฉทที่ ๑๔ แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ

โศภนพราหมณ์

โศภนพราหมณ์เป็นอาจารย์สอนไตรเพท มีปัญญาเป็นผู้ใหญ่มียศเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ เห็นว่าจะเกิดสงครามจึงกล่าวสุนทรพจน์ เรื่องสามัคคีธรรม ให้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุเป็น ๘ ส่วน กษัตริย์และพราหมณ์ ๘ นครเห็นชอบด้วย โศภนพราหมณ์เป็นผู้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ โดยใช้ท่อนานทองดวงได้ ๘ ส่วน ถวายแก่เจ้านครทั้ง ๘ ตัวเองขอท่อนานทองบรรจุไว้ในเจดีย์ชื่อ ตุมพสถูปหรือตุมพเจดีย์

เจดีย์ ๔ ประเภท

กษัตริย์และพราหมณ์ ๘ นคร เมื่อได้พระบรมสารีริกธาตุไปแล้ว ได้สร้างเจดีย์บรรจุพระธาตุเพื่อเป็นที่สักการบูชา มี ๔ ประเภท คือ

- ๑) ธาตุเจดีย์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
- ๒) บริโภคเจดีย์ บรรจุบริขารของพระองค์
- ๓) ธรรมเจดีย์ บรรจุพระธรรมคำสั่งสอน
- ๔) อุทเทสิกเจดีย์ บรรจุพระพุทธรูป

๑. ใครทำหน้าที่แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ?

ก. วัสสการพราหมณ์	ข. ราธพราหมณ์
ค. โศภนพราหมณ์	ง. หุหุกพราหมณ์

๒. ใครขอท่อนานทองพระบรมสารีริกธาตุไปบูชา ?

ก. พระอินทร์	ข. ขมุกการพราหมณ์
ค. โศภนพราหมณ์	ง. พระเจ้าโมริยะ

๓. เมืองที่ได้รับแจกพระบรมสารีริกธาตุมีกี่เมือง ?

ก. ๘ เมือง	ข. ๙ เมือง
ค. ๑๐ เมือง	ง. ๑๑ เมือง

แนวข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี วิชาศาสนพิธี

ศาสนพิธี

ความหมายของศาสนพิธี

ระเบียบแบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่พึงปฏิบัติทางศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนา เรียกว่า ศาสนพิธี ศาสนาเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงมีพิธีกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมาในภายหลัง เมื่อชาวพุทธทำความดีต่าง ๆ ตามหลักการที่พระพุทธองค์ ตรัสไว้ซึ่งเรียกว่า การทำบุญ วัตถุเป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ มีอยู่ ๓ ประการ คือ

- ๑) ทาน การให้สิ่งของต่าง ๆ
- ๒) ศีล การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย
- ๓) ภาวนา การทำจิตให้ผ่องใส

บุญกิริยาวัตถุทั้ง ๓ ประการนี้ เมื่อชาวพุทธทำแล้ว ทำให้เกิดศาสนพิธีต่างๆ ขึ้นมาตามลำดับตามยุคตามสมัย

๑. ระเบียบแบบแผนที่พึงปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาตรงกับข้อใด ?

ก. ศาสนบุคคล	ข. ศาสนธรรม
ค. ศาสนวัตถุ	ง. ศาสนพิธี

๒. ศาสนพิธี มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. พิธีกรรมทางศาสนา	ข. ความเชื่อทางศาสนา
ค. ธรรมเนียมทางศาสนา	ง. ข้อบังคับทางศาสนา

๓. หลักการทำบุญในศาสนพิธี เกิดจากคำสอนเรื่องใด ?

ก. บุญกิริยาวัตถุ	ข. สังคหวัตถุ
ค. ทานวัตถุ	ง. กุศลมูล

๔. การอบรมจิตให้ผ่องใสตามหลักบุญกิริยาวัตถุ ๓ เรียกว่าอะไร ?

ก. ทาน	ข. ศีล
ค. ภาวนา	ง. เนกขัมมะ

พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

พุทธมามกะ หมายถึง การประกาศตนเป็นผู้รับนับถือพระพุทธเจ้าว่าเป็นของตน การแสดงตนเป็นพุทธมามกะมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล คนแรกที่แสดงตนเป็นพุทธมามกะ คือ ตปุสสะและภัลลิกะ ขอลี้พระพุทธรูปและพระธรรมเป็นสรณะตลอดชีวิต การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงปรารภถึงเด็กที่ไปเรียนหนังสือเมืองนอกจะมีความรู้สึกลึกซึ้งไม่ติดต่อพระพุทธศาสนา จึงให้พระโอรสแสดงตนเป็นพุทธมามกะก่อนไป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระองค์แรกที่แสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะ และใช้เป็นพระราชประเพณีสืบต่อกันมา อายุของบุตรหลานเมื่อเจริญวัยอยู่ในระหว่าง อายุ ๑๒-๑๕ ปี ควรได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ เพื่อให้เด็กสืบความเป็นชาวพุทธตามสกุล

๑. ผู้ใดที่ประกาศตนว่าพระพุทธเจ้าเป็นของเรา ?

- ก. อุบาสก ข. อุบาสิกา
ค. พุทธมามกะ ง. ศาสนิกชน

๒. ผู้รับนับถือพระพุทธศาสนา มีคำเรียกว่าอะไร ?

- ก. พุทธชนันต์ ข. พุทธสาวก
ค. พุทธมามกะ ง. พุทธบุตร

๓. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะนิยมทำในระหว่างอายุกี่ปี?

- ก. ๑๐-๑๑ ปี ข. ๑๑-๑๒ ปี
ค. ๑๒-๑๕ ปี ง. ๑๕-๑๘ ปี

๔. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะเกิดขึ้นในรัชกาลใด ?

- ก. รัชกาลที่ ๑ ข. รัชกาลที่ ๓
ค. รัชกาลที่ ๔ ง. รัชกาลที่ ๕

๕. ผู้ประกาศตนว่าพระพุทธเจ้าเป็นของเรา ตรงกับข้อใด ?

- ก. พุทธมามกะ ข. ธรรมมามกะ
ค. สังฆมามกะ ง. ถูกทุกข้อ

พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เวียนเทียน หมายถึง การที่พระภิกษุ สามเณร อุบาสกและอุบาสิกาประนมมือถือดอกไม้ธูปเทียนในมือ เดินเวียนขวา ๓ รอบในสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น อุโบสถ ศาลาและเจดีย์ เป็นต้น เพื่อระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย วันสำคัญนั้นมีอยู่ ๔ วัน คือ

- ๑) วันมาฆบูชา
- ๒) วันวิสาขบูชา
- ๓) วันอัฐมีบูชา
- ๔) วันอาสาฬหบูชา

๑. วันสำคัญใดที่ไม่ต้องเวียนเทียน ?

- ก. วันมาฆบูชา ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอาสาฬหบูชา ง. วันออกพรรษา

๒. พิธีเวียนเทียนวันสำคัญของชาวพุทธเพื่อระลึกถึงใคร ?

- ก. พระพุทธเจ้า ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ

วันมาฆบูชา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ในปีที่เป็นอธิกมาสให้เลื่อนเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ คือ คำสอนที่เป็นอุดมการณ์ หลักการและวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ที่วัดเวฬุวัน วันนี้เรียกว่า จาตุรงคสันนิบาตคือ การประชุมพร้อมด้วยองค์ ๔ ประการคือ ๑ ตรงกับวันเพ็ญ เดือน ๓

- ๒) พระภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
- ๓) พระภิกษุล้วนเป็นพระอรหันต์ขีณาสพได้อภิญญา
- ๔) พระภิกษุล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา วันมาฆบูชาานิยมเรียกอีกวันหนึ่งว่า “วันพระธรรม”

๑. จาตุรงคสันนิบาต คือการประชุมประกอบด้วยองค์ ๔
เกิดขึ้นวันใด ?

ก. มาฆบูชา	ข. วิสาขบูชา
ค. อัฐมีบูชา	ง. อาสาฬหบูชา

๒. มหาสันนิบาตแห่งพระอรหันตสาวกเกิดขึ้นตรงกับวันใด
?

ก. มาฆบูชา	ข. วิสาขบูชา
ค. อัฐมีบูชา	ง. อาสาฬหบูชา

วันวิสาขบูชา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ในปีที่เป็นอธิกมาสให้เลื่อนเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธองค์ทรงประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน วันวิสาขบูชาานิยม เรียกอีกวันหนึ่งว่า “วันพระพุทธเจ้า” วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๔ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญสากลของโลก

๑. วันประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน ตรงกับวันใด ?

ก. มาฆบูชา	ข. วิสาขบูชา
ค. อาสาฬหบูชา	ง. อัฐมีบูชา

๒. วันที่ได้ชื่อว่าเป็นวันพระพุทธเจ้าคือวันใด ?

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา

๓. สหประชาชาติประกาศให้วันใด เป็นวันสำคัญสากล ?

ก. วันวิสาขบูชา	ข. วันมาฆบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา

๔. ในวันวิสาขบูชา ชาวพุทธควรปฏิบัติตนอย่างไร ?

ก. ตักบาตร	ข. รักษาศีล
ค. ฟังธรรม	ง. ถูกทุกข้อ

วันอัฐมีบูชา

ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ หรือเดือน ๗ นับถัดจากวันวิสาขบูชาไปอีก ๗ วัน เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ที่มกุฏพันธเจดีย์ เมืองกุสินารา

๑. วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ เรียกว่าอะไร ?

ก. มาฆบูชา	ข. วิสาขบูชา
ค. อัฐมีบูชา	ง. อาสาฬหบูชา

วันอาสาฬหบูชา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน เป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา ชื่อว่า ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร โปรดปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี พระรัตนตรัยเกิดขึ้นครบครั้งแรกในโลกในวันนี้อาสาฬหบูชา นิยมเรียกอีกวันหนึ่งว่า “วันพระสงฆ์”

๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ในวันใด ?

ก. มาฆบูชา	ข. วิสาขบูชา
ค. อาสาฬหบูชา	ง. อัฐมีบูชา

๒. วันที่ได้ชื่อว่าเป็นวันพระสงฆ์คือวันใด ?

ก. วันมาฆบูชา	ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา	ง. วันอาสาฬหบูชา

พิธีถวายทาน

การถวายทานในพระพุทธศาสนานั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ

- ๑) ปาฏิบุคลิกทาน ทานที่ถวายเจาะจงรูปนั้นรูปนี้
- ๒) สังฆทาน ทานที่ถวายไม่เจาะจง มอบถวายเป็นของส่วนรวมแก่สงฆ์

การถวายทาน ๒ อย่างนี้ การถวายสังฆทานชื่อว่าได้บุญมากกว่าปาฏิบุคลิกทาน เพราะทำให้ผู้ถวายมีใจใหญ่ ใจกว้าง

๑. การถวายสังฆทาน หมายถึงข้อใด ?

- ก. ถวายเจาะจงเจ้าอาวาส ข. ถวายพระที่เคารพนับถือ
ค. ถวายแก่สงฆ์ทั่วไป ง. ถวายพระที่มีชื่อเสียง

๒. ถวายปัจจัยเป็นค่ารถแก่พระสงฆ์ ตรงกับข้อใด ?

- ก. สังฆทาน ข. ปาฏิบุคคลิกทาน
ค. อภัยทาน ง. วิทยาทาน

๓. สิ่งใด ที่ไม่ควรนำไปถวายสังฆทานหลังเที่ยงวันไปแล้ว ?

- ก. ข้าวสุก ข. น้ำดื่ม
ค. ยารักษาโรค ง. ผ้าจีวร

๔. พิธีถวายทานแก่พระภิกษุสามเณร แบ่งออกเป็นกี่ประเภท ?

- ก. ๒ ประเภท ข. ๓ ประเภท
ค. ๔ ประเภท ง. ๕ ประเภท

วิธีแสดงความเคารพพระรัตนตรัย

วิธีแสดงความเคารพพระ มี ๓ วิธี คือ

๑) การประนมมือ (อัญชลี)

๒) การไหว้ (วันทา)

๓) การกราบ (อภิวาท)

การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ การกราบ คือ การแสดงความเคารพอย่างสูงสุด ต่อบุคคลที่เราเคารพนับถืออย่างสูงสุด โดยการให้อวัยวะทั้ง ๕ จรดกับพื้น คือ หน้าผาก ๑ ฝ่ามือ ๒ เข่า ๒ เรียกว่า “กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์”

๑. การไหว้ ตรงกับกิริยาใด ?

- ก. อัญชลี ข. วันทา
ค. อภิวาท ง. คูกเข่า

๒. อภิวาท มีความหมายตรงกับกิริยาใด ?

- ก. ประนมมือ ข. ไหว้
ค. กราบ ง. คูกเข่า

๓. เบญจางคประดิษฐ์ ตรงตามข้อใด ?

- ก. เข่า ๒ ศอก ๒ หัว ๑ ข. มือ ๒ ศอก ๒ หัว ๑
ค. เข่า ๒ มือ ๒ หน้าผาก ๑ ง. มือ ๒ เข่า ๒ หน้า ๑

การอาราธนาศีล ๕

อาราธนาศีล คือ การขอให้พระให้ศีลก่อนที่จะประกอบพิธีกรรม เช่น การถวายทาน เป็นต้น เมื่อเจ้าภาพจุดเทียนธูปบูชาพระเสร็จแล้ว ต้องอาราธนาศีลรับศีลก่อนเพื่อความบริสุทธิ์กายและวาจา

๑. อัมมัง สระณัง คัจฉามิ คือ การกล่าวถึงสรณะใดเป็นที่พึ่ง ?

- ก. พระพุทธรูป ข. พระธรรม
ค. พระสงฆ์ ง. ถูกทุกข้อ

๒. การจุดธูปที่โต๊ะหมู่บูชาเป็นเครื่องหมายบูชารัตนตรัยใด ?

- ก. พุทธรัตนตรัย ข. อัมมรัตนตรัย
ค. สังฆรัตนตรัย ง. ถูกทุกข้อ

การอาราธนาพระปริตร

อาราธนาพระปริตร คือ การเชื่อเชิญหรือนิมนต์พระสงฆ์ให้เจริญพระพุทธมนต์ หรือสวดพระพุทธมนต์ เช่น สวดเจ็ดตำนาน หรือสิบสองตำนาน เป็นต้น

อาราธนาธรรม

อาราธนาธรรม คือ การเชื่อเชิญหรือนิมนต์พระให้แสดงธรรมเพื่อเป็นการเคารพต่อพระธรรมก่อนที่พระจะเทศน์

๑. อาราธนาธรรม คือขอให้พระทำอะไร ?

- ก. ให้ศีล ข. สวดพระปริตร
ค. แสดงธรรมเทศนา ง. สวดพระอภิธรรม

๒. พรีหมา จะ โลกาธิปัตติ เป็นคำอาราธนาใด ?

- ก. ให้ศีล ๕ ข. ให้ศีล ๘
ค. ให้สวดพระปริตร ง. ให้แสดงธรรม

การประเคนของถวายพระ

การประเคน คือ การถวายของพระหรือการส่งของให้พระให้ถึงมือ การประเคนที่ถูกต่อนั้นต้องประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

- ๑) ของที่จะถวายนั้นต้องไม่หนักและใหญ่เกินไป คนเดียวพอยกขึ้นได้
- ๒) ผู้ถวายต้องอยู่ในหัตถบาส คือไม่ใกล้หรือไกลเกินไป
- ๓) เวลาถวายต้องยกของให้พ้นจากพื้นไม่ไล่ไปกับพื้น
- ๔) ต้องถวายด้วยความเคารพ
- ๕) เมื่อถวายเสร็จแล้วต้องไหว้ ๑ ครั้ง

การกรวดน้ำ

การกรวดน้ำ คือ การอุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วหลังจากการทำบุญ จุดประสงค์ของการกรวดน้ำมีอยู่ ๓ อย่างคือ

- ๑) เป็นการอุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ที่มีพระคุณต่อเรา มีคุณพ่อคุณแม่ เป็นต้น เพื่อแสดงความกตัญญูต่อท่าน
- ๒) เป็นการตั้งความปรารถนา คือ ด้วยบุญที่เราได้ทำไว้ดีแล้วนี้ ขอให้เรามีร่างกายที่แข็งแรงได้บรรลุมรรคผลนิพพาน เป็นต้น
- ๓) เป็นการแสดงกิริยาให้ของที่ใหญ่เกินไปที่จะยกได้ ต้องหลั่งน้ำใส่มือผู้รับ

วิธีกรวดน้ำ

- ๑) เตรียมน้ำที่สะอาดใสในภาชนะไว้พอสมควรจะเป็นแก้วหรือขันก็ได้
- ๒) พอพระสงฆ์เริ่มบทธา ยะถา วาริระหา ก็เริ่มกรวดน้ำนึกถึงบุญอุทิศให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว
- ๓) พอพระสงฆ์รับบทธา สัพพีติโย ให้รินน้ำที่เหลือลงให้หมด นิ่งประนมมือรับพร
- ๔) เอนน้ำที่กรวดไปเทลงที่โคนต้นไม้
- ๕) ถ้าไม่มีน้ำ ให้ทำใจให้เป็นสมาธิแล้วอุทิศบุญให้ โศ การนึกถึงหน้าหรือชื่อของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

คำกรวดน้ำแบบย่อ

อิหัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย.
ขอบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า
ขอญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงเป็นสุขๆ เกิด

๑. การกรวดน้ำหลังจากบำเพ็ญกุศล มุ่งประโยชน์อะไร ?

ก. อุทิศส่วนบุญ	ข. แสดงความเคารพ
ค. ตั้งจิตอธิษฐาน	ง. เพื่อให้เทวดารับรู้

๒. เมื่อพระสวดว่า ยะถา วาริระหา ควรทำเช่นใด ?

ก. กรวดน้ำ	ข. ประนมมือรับพร
ค. นิ่งฟัง	ง. ลูกหนี

๓. อิหัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย คืออะไร ?

ก. คำกรวดน้ำ	ข. คำบูชาพระ
ค. คำอาราธนาศีล	ง. คำอาราธนาธรรม

๔. การกรวดน้ำในศาสนพิธีเป็นการอุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ใด?

ก. คนเกิด	ข. คนแก่
ค. คนเจ็บ	ง. คนตาย

พุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นตรี ระดับมัธยมศึกษา

สอบในสนามหลวง

๑. ประเทศใด อยู่ในดินแดนชมพูทวีปมาก่อน

ก. มาเลเซีย	ข. อินโดนีเซีย
ค. สิงคโปร์	ง. บังคลาเทศ

๒. ชาวอริยกะอพยพเข้าสู่ชมพูทวีปโดยข้ามเทือกเขาใด

ก. หิมาลัย	ข. คิชมกูฏ
ค. เวการะ	ง. อุสึลธชะ

๓. ประชาชนในชมพูทวีป มีกี่ชนชาติ

ก. ๑ ชนชาติ	ข. ๒ ชนชาติ
ค. ๓ ชนชาติ	ง. ๔ ชนชาติ

๔. ประชาชนในชมพูทวีป แบ่งออกเป็นกี่วรรณะ

ก. ๑ วรรณะ	ข. ๒ วรรณะ
ค. ๓ วรรณะ	ง. ๔ วรรณะ

๕. คนชาวชมพูทวีปพวกที่ถือว่าตายแล้วเกิด แบ่งเป็นกี่ฝ่าย

ก. ๑ ฝ่าย ข. ๒ ฝ่าย

ค. ๓ ฝ่าย ง. ๔ ฝ่าย

๖. การทำนา คำขาย เป็นหน้าที่ของชนในวรรณะใด

ก. กษัตริย์ ข. พราหมณ์

ค. แพศย์ ง. ศูทร

๗. พระเจ้าสุทโธทนะทรงครองราชสมบัติ สืบต่อจาก
กษัตริย์พระองค์ใด ?

ก. โอกกากราช ข. ชยเสนะ

ค. อัญชนะ ง. สีหหนุ

๘. พระพุทธเจ้า เสด็จจุติในวรรณะใด ?

ก. กษัตริย์ ข. พราหมณ์

ค. แพศย์ ง. ศูทร

๙. การกลับไปคลอดบุตรที่บ้านเดิม เป็นธรรมเนียมของชน
วรรณะใด ?

ก. กษัตริย์ ข. พราหมณ์

ค. แพศย์ ง. ศูทร

๑๐. พระนางสิริมหามายา ประสูติพระโอรส ณ สถานที่ใด?

ก. ลุมพินีวัน ข. เวฬุวัน

ค. อัมพวัน ง. เขตวัน

๑๑. พระนางสิริมหามายาสิ้นพระชนม์ ขณะสิริอัครราช
กุมารประสูติได้กี่วัน ?

ก. ๓ วัน ข. ๕ วัน

ค. ๗ วัน ง. ๗ ปี

๑๒. สิทธิอัครราชกุมารทรงอภิเษกสมรส กับสตรีพระนางใด?

ก. ปมิตา ข. อมิตา

ค. พิมพา ง. รูปนันทา

๑๓. สิทธิอัครราชกุมารเสด็จอยู่ครองเพศฆราวาส เวลากี่ปี ?

ก. ๗ ปี ข. ๑๖ ปี

ค. ๒๙ ปี ง. ๓๕ ปี

๑๔. ผู้ใด นำผ้ากาสาฬหสูตรเข้าไปถวายแก่สิทธิอัครราช
กุมาร ?

ก. ขฤิการพรหม ข. ท้าวมหาพรหม

ค. พระบิดา ง. นายฉันทะ

๑๕. หลังทรงผนวช พระมหาบุรุษประทับแรมที่อนุปิยัมพ
วันประมาณกี่วัน ?

ก. ๔ วัน ข. ๕ วัน

ค. ๖ วัน ง. ๗ วัน

๑๖. กษัตริย์พระองค์ใด ที่ทรงเชื่อเชิญให้พระมหาบุรุษอยู่
ครองราชสมบัติด้วย ?

ก. พิมพิสาร ข. ปเสนทิโกศล

ค. อุเทน ง. สุทโธทนะ

๑๗. อาฬารดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระมหาบุรุษใน
ฐานะใด ?

ก. พระสหาย ข. พระญาติ

ค. สหชาติ ง. อาจารย์

๑๘. ทุกรกิริยา คือการปฏิบัติตนอย่างไร?

ก. ให้ลำบาก ข. ให้มีสุข

ค. ให้คนนับถือ ง. ให้มีฤทธิ์

๑๙. พระมหาบุรุษทรงเลิกบำเพ็ญตุกรกิริยา เพราะทรงเห็น
ว่าไม่ใช่ทางใด ?

ก. มนุษยโลก ข. เทวโลก

ค. พรหมโลก ง. ตรัสรู้

๒๐. พระมหาบุรุษประทับนั่งบำเพ็ญเพียรทางจิต ณ ไต้
ต้นไม้ใด?

ก. ต้นสาละ ข. ต้นไทร

ค. ต้นโพธิ์ ง. ต้นไผ่

๒๑. พระพุทธเจ้าทรงเปรียบบัวที่จมอยู่ในโคลนตมกับ
บุคคลในข้อใด ?

ก. อุคฆติตัญญู ข. วิบัติตัญญู

ค. เนยยะ ง. ปทปรมะ

๒๒. อาฬารดาบสและอุทกดาบสไม่ได้ฟังธรรมก่อนบุคคล
อื่นเพราะเหตุใด ?

ก. เพราะไม่รู้ข่าว ข. เพราะถือมานะ

ค. เพราะไม่เชื่อ ง. เพราะตาย

๒๓. “เราได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว” พระพุทธเจ้า
ตรัสแก่ใคร ?

ก. ปัญจวัคคีย์ ข. ยสกุลบุตร

ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง ง. ปิณฑลิมาณพ

๒๔. ผู้ใด เป็นคนแรกที่ได้ดวงตาเห็นธรรมขณะฟังปฐม
เทศนา ?

ก. โกณฑัญญะ ข. วัปปะ

ค. ภัททิยะ ง. มหานามะ

๒๕. “ที่นี่ไม่รบกวนวายหนอ ที่นี่ไม่ขัดข้องหนอ” พระพุทธเจ้า
ตรัสแก่ใคร ?

ก. ยสกุลบุตร ข. วิมลกุลบุตร

ค. สุพาหุกุลบุตร ง. ปุณณชีกุลบุตร

๒๖. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร โปรดใคร?

ก. ปัญจวัคคีย์ ข. ยสะและสหาย

ค. ภัททวัคคีย์ ง. ชฎิล ๓ พี่น้อง

๒๗. แคว้นใด ที่พระพุทธเจ้าทรงเลือกประดิษฐานพระ
ศาสนาเป็นแห่งแรก ?

ก. แคว้นมคธ ข. แคว้นกาสี

ค. แคว้นโกศล ง. แคว้นวัชชี

๒๘. พระพุทธเจ้าเสด็จไปเมืองราชคฤห์พร้อมพระสงฆ์สาวก
กี่องค์?

ก. ๑๐๐๑ องค์ ข. ๑๐๐๒ องค์

ค. ๑๐๐๓ องค์ ง. ๑๒๕๐ องค์

๒๙. พระเจ้าพิมพิสารเสด็จไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ขณะประทับ
อยู่ ณ ที่ใด ?

ก. ลุมพินีวัน ข. ลัฏฐิวัน

ค. เขตวัน ง. สาลวัน

๓๐. สวนใด ที่พระเจ้าพิมพิสารถวายเป็นสังฆาวาส ?

ก. สวนไผ่ ข. สวนเจ้าเชตุ

ค. สวนตาลหนุ่ม ง. สวนมะม่วง

๓๑. “คนฉลาดจะไปหาพระสมณโคตม คนโง่งมาหาเรา”
เป็นคำพูดของใคร?

ก. อสิตดาบส ข. อุปกาชีวก

ค. สัตถ์ชัยปริพาชก ง. พราหมณ์พาวรี

๓๒. พระสารีบุตรได้รับยกย่องว่าเป็นเลิศในด้านใด ?

ก. ฐาตรีนาน ข. มีปัญญามาก

ค. มีฤทธิ์มาก ง. มีบริวารมาก

๓๓. การเผยแผ่พระศาสนาที่แคว้นมคธ ได้รับอุปถัมภ์จาก
กษัตริย์พระองค์ใด ?

ก. พิมพิสาร ข. ปเสนทิโกศล

ค. อุเทน ง. สุทโธณะ

๓๔. เพราะเหตุใด ปีฬลิมาณจึงลงทัณฑ์การครองเรือนออก
บวช?

ก. เบื่อหน่าย ข. ไม่มีทุกข์

ค. สิ้นทรัพย์ ง. สิ้นกิเลส

๓๕. กาฬุทายีอำมาตย์ มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าใน
ฐานะใด ?

ก. เป็นพระเชษฐา ข. เป็นพระอนุชา

ค. เป็นพระสหาย ง. เป็นสหชาติ

๓๖. พระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดพุทธบิดา ณ เมืองใด ?

ก. ราชคฤห์ ข. สาวัตถิ

ค. ไผสาลี ง. กบิลพัสดุ์

๓๗. ผู้ใด ทูลเชิญพระพุทธเจ้าให้เสด็จมาทรงประกาศพระ
ศาสนาที่เมืองสาวัตถิ ?

ก. ราชคหะ ข. อนาถบิณฑิกะ

ค. กุมภโฆษกะ ง. นางวิสาขา

๓๘. พระสาวกองค์ใด เป็นพระอรหันต์องค์สุดท้ายที่ทันเห็น
พระพุทธเจ้า ?

ก. พระนันทะ ข. พระอานนท์

ค. พระอนุรุทธะ ง. พระสุภัททะ

๓๙. เมืองใด เป็นสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ?

ก. ราชคฤห์ ข. กบิลพัสดุ์

ค. สาวัตถิ ง. กุสินารา

๔๐. สถานที่ใด ไม่จัดเข้าในสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล?

ก. ที่ประสูติ ข. ที่ตรัสรู้

ค. ที่ปลงอายุสังขาร ง. ที่ปรินิพพาน

๔๑. ผู้ประกาศตนว่าพระพุทธเจ้าเป็นของเรา ตรงกับข้อใด?

ก. พุทธมามกะ ข. ธรรมมามกะ

ค. สังฆมามกะ ง. ถูกทุกข้อ

๔๒. วันจาตุรงคสันนิบาต ตรงกับข้อใด ?

ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา

ค. อัฐมีบูชา ง. อาสาฬหบูชา

๔๓. พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพานตรงกับวันใด ?

ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา

ค. อัฐมีบูชา ง. อาสาฬหบูชา

๔๔. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ในวันใด ?

ก. มาฆบูชา ข. วิสาขบูชา

ค. อัฐมีบูชา ง. อาสาฬหบูชา

๔๕. ชาวพุทธควรปฏิบัติตนอย่างไร ในวันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนา ?

ก. ถวายทาน ข. สมาทานศีล

ค. นั่งสมาธิ ง. ถูกทุกข้อ

๔๖. คำว่า ทาน แปลว่าอะไร ?

ก. การให้ ข. การรักษา

ค. การตั้งใจมั่น ง. การบริกรรม

๔๗. ศีลข้อว่า ปาณาติปาตา เวระมะณี ได้แก่เจตนางดเว้น
การกระทำใด ?

ก. ขำสั่ว ข. ลักทรัพย์

ค. พุดเท็จ ง. ดื่มสุราเมรัย

๔๘. การอาราธนาพระปริตร เพื่อให้พระสงฆ์ทำอะไร?

ก. แสดงธรรม ข. สวดมัทธกา

ค. สวดพระอภิธรรม ง. เจริญพระพุทธมนต์

๔๙. การยกของถวายพระภิกษุ เรียกว่าอะไร?

ก. ประเคน ข. ประนม

ค. ประพรม ง. ประคอง

๕๐. “อิหัง เม ญาตินังโหดุ...”เป็นคำกล่าวในเวลาใด ?

ก. อาราธนาศีล ข. อาราธนาธรรม

ค. อาราธนาพระปริตร ง. กรวดน้ำ
